

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

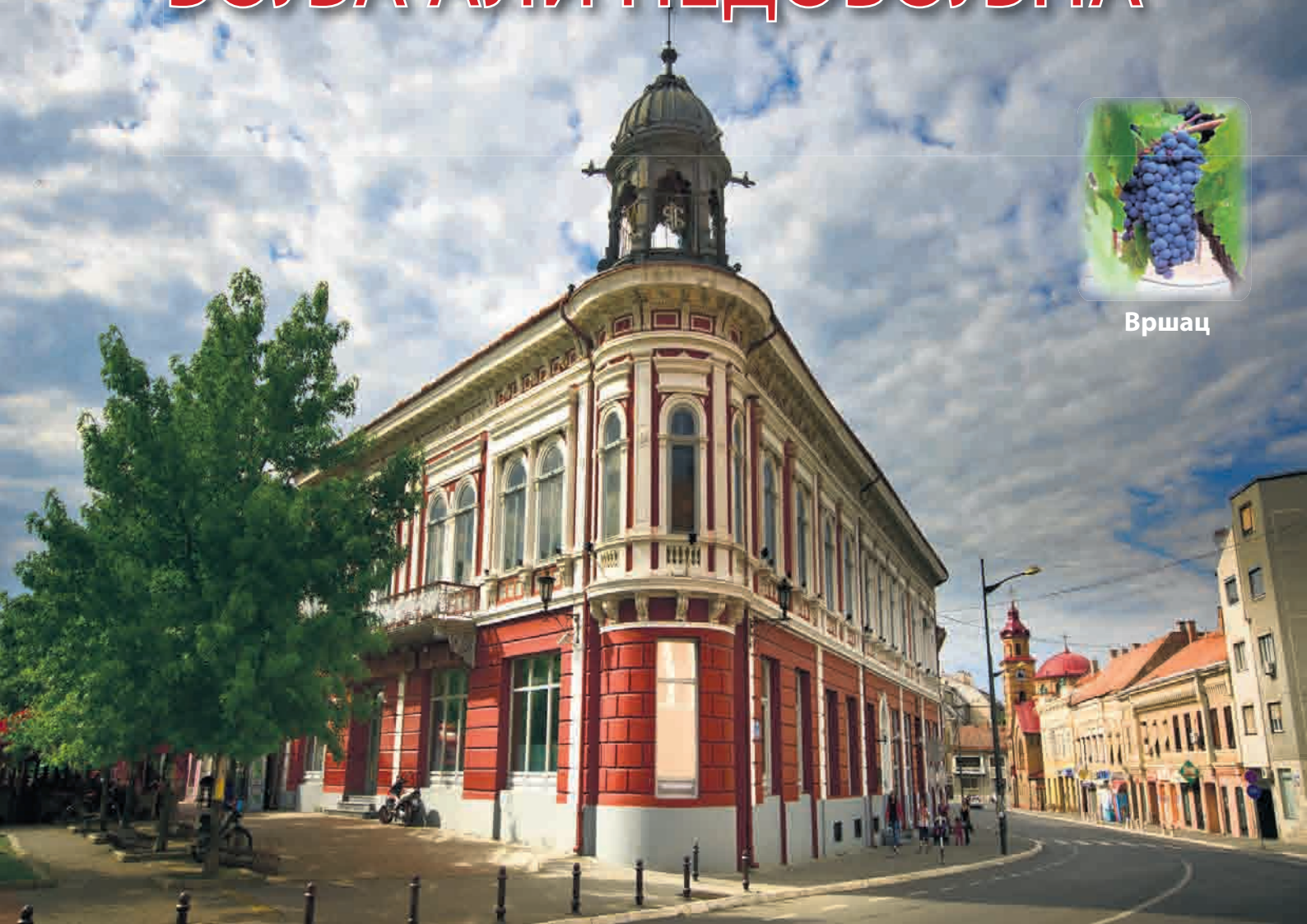
**ТЕМА БРОЈА: Процент државног учешћа
у финансирању Фонда директно зависи од висине
наплаћених изворних прихода, каже Драгана
Калиновић, директорка РФ ПИО**

**ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680**

НАПЛАТА ДОПРИНОСА БОЉА АЛИ НЕДОВОЉНА

Вршац

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

УСКОРО ПЕТА ОЛИМПИЈАДА ТРЕЋЕГ ДОБА

Нови изазови за такмичаре

У години коју је Савет Европе прогласио Европском годином активног старења и међугенерациске солидарности, пета Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба биће свечано отворена 30. септембра у Сокобањи.

Да је спортски дух јачи од животне доби доказано је тиме што је Олимпијада из године у годину не само све масовнија, него и разноврснија у погледу садржаја и такмичарских дисциплина. Само прошле године у Сокобањи се такмичио чак 571 учесник, и то 198 жена и 373 мушкарца. Они су представљали 70 српских градова, а били су распоређени у 133 екипе.

Организатори најављују да је за овогодишњу Олимпијаду спорта, здравља и културе трећег доба, због великог интересовања, планирано и припремљено још нових активности, а подигнут је и квалитет досадашњих садржаја. Прошле године уведена је једна нова дисциплина – „пенаџије“, која подразумева необично шутирање пенала без голмана. Наиме, ово такмичење је екипно, а сваку екипу чине три такмичара који, да би се изборили за екипни пласман, шутирају лопту са десет метара у празан мали го. Шутира се један пробни и пет пенала који се бодују.

Поред ове дисциплине, овогодишњи такмичари ће се борити за медаље и у штафети, шаху, стрељаштву, пикаду и риболову. Само пецање на пловак спада у појединачно такмичење, и то и у мушкој и у женској конкуренцији, док ће борбеност и вољу да победе сви учесници преосталих дисциплина доказивати екипно. У риболову ће први бити такмичар са највећом уловљеном грамажом, најпрецизнија екипа ће победити у пикаду и стрељаштву, шах ће се играти према свим његовим правилима, а четири екипна такмичара која најбржим ходањем наизменично буду прелазила по једну дужину фудбалског игралишта биће најбоља у

дисциплини штафета. Пропозиције такође налажу да екипе буду мешовите, што значи да најмање један такмичар мора бити супротног пола. У екипи не морају све особе да буду старије од 60 година, а дозвољено је да то буде само један члан. Свеукупни победник је екипа са највећим бројем освојених поена у екипним дисциплинама.

Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба представља пре свега значајан помак у схватању старости и старења, што утиче на другачију улогу удружења и организација старијих и пензионера.

Преодолимпијске активности

Покрет трећег доба Србије ове године је увео новину. Као претходника пете, јубиларне Олимпијаде, организовао је Караван Покрета трећег доба Србије који је пролазио кроз више градова наше републике: Љиг, Пријепоље, Ћуприју, Нови Сад, Суботицу, Ниш и друге. Као увод у Олимпијаду одржан је и пројекат Сребрни сурфери који је био саставни део Каравана, па су у девет градова, у оквиру овог пројекта, старији од 55 година прашли обуку на којој су савладали основе коришћења рачунара. Посебно су били заинтересовани за комуникацију преко скајпа и пребацивање фотографија са апарата. Након дигиталног описмењавања старијих, одржана су и квалификациона такмичења. Међугенерациска солидарност је показана на делу јер су такмичарске парове чинили особа старија од 55 година и њен унук или унука млађи од 13 година. Финално такмичење организовано је 15. септембра у Београду, и на њему је учествовало 15 најбољих парова.

Преко ње се остварују и битни циљеви Националне стратегије о старењу Владе Републике Србије. Покровитељ пете Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба – Сокобања 2012. је др Јован Кркобабић, потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике. Олимпијада ће трајати до 4. октобра.

Ј. Оцић

У „ДАНАС КОНФЕРЕНС ЦЕНТРУ” О РЕФОРМИ ПОРЕСКОГ СИСТЕМА

Наплата доприноса боља али недовољна

Да ли је реформа пореског система један од предуслова за одржив систем социјалних давања и има ли одрживог пензијског система без озбиљног раста наплате пореза, била је једна од кључних тема на скупу „Реформа пореског система и пензијски систем Србије”, одржаном у „Данас конференс центру”. Представљајући различите сегменте стручне јавности, о овој теми говорили су Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО, као и представници Министарства финансија и привреде, Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, Универзитета Сингидунум, Привредне коморе Србије, Привредне коморе Београда и Фонда за развој осигурања.

Влајко Сенић, државни секретар у Министарства финансија и привреде, најавио је измене Закона о пореском поступку и пореској администрацији, који предвиђа давање већих овлашћења Пореској управи у наплати пореза. По његовим речима, Србији је потребан порески систем у који ће бити уведени сви грађани и сва јавна и приватна предузећа јер, реформисан или не, он неће имати много смисла уколико не важи за све. Представљајући планиране мере, Сенић је истакао процес модернизације Пореске управе, плаћање ПДВ-а по реализацији (очекује се да ће више од 70 одсто привредних субјеката имати могућност да уђе у овакав систем плаћања ПДВ-а), затим укидања сопствених прихода директних буџетских корисника Србије, као и укидања парафискалних намета (104 намета у првом кругу деловања).

Систем пензијско-инвалидског осигурања и те како зависи од пореског система и свако мало померање у њему рефлектује се на систем ПИО, рекао је Зоран Милошевић, помоћник министра рада и социјалне политике. Он је изразио забринутост због опадања учешћа доприноса за ПИО последњих година што је, како је рекао, директна последица пада запослености. Милошевић је нагласио да су све досадашње реформе ПИО биле у циљу да се омогући одржив пензијски систем, али да он не може да буде успешан и одржив без добре економије и ефикасног система прикупљања доприноса.

Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО, на скупу у „Данас конференс центру” је представила како се постојећа пореска решења директно, кроз основне законе, или индиректно, кроз посредну регулативу, одражавају на приходну страну Фонда. Она је

Драгана
Калиновић

подсетила да Фонд исплаћује пензије и остала права из пензијског и инвалидског осигурања из средстава која се обезбеђују наплатом доприноса за ПИО, што су изворни приходи Фонда, а део који недостаје дотира се из буџета, из чега је јасно да проценат државног учешћа директно зависи од висине наплаћених изворних прихода. У структури финансирања Фонда у овој години изворни приходи учествују са 51, а државне дотације са 49 одсто, што се односи и на обавезе које је држава преузела, а исплаћује преко Фонда, и на недостајућа средства за исплату пензија и осталих права из ПИО, рекла је Драгана Калиновић. Од 1. јула делимично су уведене и пословне банке у поступак контроле уплате доприноса и ова мера јесте допринела побољшаној наплати, али не у проценту како се очекивало, а према последњем извештају од 8. августа који је Фонду доставила Пореска управа о стању потраживања по основу неизмиренних доприноса, укупан дуг послодавца према Фонду износи 275,3 милијарди динара, од чега је, само због примене закона о приватизацији и о стечају, ненаплативо 76,5 милијарди динара. Да би се схватио ниво губитка који само Фонд бележи као последицу постојања сиве економије, Драгана Калиновић је изнела сликовит пример – ако би 700.000 људи, колико се процењује да је ангажовано у неформалној економији, радило легално и за свој рад примало просечну зараду и плаћало доприносе, месечно би се

приходovalo 8,8, а годишње 105,8 милијарди динара, што је приближно износу три месечне нето пензије за све пензионере у Србији.

Надамо се, рекла је она, да ће од наредне године, када банке почну са спречавањем исплате зарада за послодавце који истовремено не уплате и доприносе, бити створени услови за доследну примену закона и бољу наплату доприноса.

Бранислава Жуњић, секретар Одбора за банкарство и осигурање ПКБ, ставила је акценат на свеукупну реформу пореског система, указавши посебно на низак ниво БДП по становнику од 4.250 евра. Она решење види у смањењу пореза и доприноса на зараде што би довело до пада трошкова рада и повећања ликвидности привреде, а мишљење је да контролу уплате доприноса не треба да врше банке као приватни сектор, већ држава, односно Пореска управа. Да банке не треба да контролишу наплату доприноса слаже се и Снежана Величковић, секретар Центра за економску политику, реструктурирање и развој ПКБ. Она је указала да банке не располажу регистром пријављених радника код послодавца, те се не може утврдити да ли је послодавац намирио своје обавезе плаћања пореза и доприноса за све раднике. Величковић је истакла и значај увођења нових информационих технологија, односно електронске контроле наплате пореза и доприноса.

Милена Јовановић

У надлежности око 310.000 грађана

Служба Филијале за град Београд 1, која се налази на Новом Београду, оформљена је 1. јануара 2008. године када је извршена консолидација, односно обједињавање Фонда запослених, Фонда самосталних делатности и Фонда пољопривредника у један фонд – Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Садашњи фонд обухвата све три категорије осигураника – осигуранике запослене, осигуранике самосталних делатности и осигуранике пољопривреднике, а као четврту категорију, од 1. 1. 2012. године, и војне осигуранике. У Служби Филијале за град Београд 1 све захтеве који се односе на остваривање права на пензијско и инвалидско осигурање, као и захтеве за издавање разних потврда, уверења и слично подносе осигураници и корисници који имају пребивалиште на Новом Београду, у Земуну и Сурчину. У згради Службе ради око 160 запослених, а обављају се послови управног одлучивања који се односе на решавање о правима из ПИО у првом степену, послови вођења матичне евиденције о осигураницима и корисницима права, послови обрачуна, исплате и контроле исплате пензија и других права из ПИО. Поред тога, врши се и пријем, евиденција, достављање и експедиција аката, као и пружање стручне помоћи осигураницима и корисницима права.

Радом новобеоградске Службе руководи њен директор, Ненад Стојановић, дугогодишњи правник у Фонду.

– За нешто више од четири и по године, дакле од када постоји, ова Служба је решила око 120.000 захтева за остваривање права из ПИО и окончала око 8.000 поступака покренутих по службеној дужности. Општина Нови Београд, као што је познато, врло је динамична општина, нарочито када је реч о послодавцима који мењају седиште или на овој територији отпочињу делатност. На подручју које покрива ова служба број осигураника је у сталном порасту. Само у прошлој и овој

години дошло је до промене седишта неколико великих послодаваца: овде су своје седиште преселили послодавци са великим бројем запослених, као што су „Идеа“, „Адеко“, „Секјуритас“, „Макси“. Око 40, што активних што пасивних правних лица је у систему „Цептер“, чије је седиште такође на Новом Београду, тако да је током 2011. и 2012. године близу 30.000 нових осигураника прешло у надлежност ове Службе – наводи директор Ненад Стојановић.

Од 1. јануара ове године Републички фонд за ПИО преузео је послове остваривања пра-

решавање што већег броја поднетих захтева у законском року од два месеца – наглашава директор.

У марту ове године у згради Фонда на Новом Београду оформљена је и служба Сектора за медицинско вештачење. Тај део сектора обавља вештачење потребе за помоћи и негом другог лица, као и вештачење за права корисника центара за социјални рад.

– У службу Сектора за медицинско вештачење долазе наши корисници из целог града. Ове просторије су у приземљу, а улаз је прилагођен особама са инвалидитетом. Још

једна специфичност новобеоградске Службе је да, за разлику од других служби у Србији, у њој постоји одсек за контролу нацрта решења, док се у другим службама контрола нацрта решења обавља у самим филијалама. Познато је, међутим, да се у свим организационим јединицама Фонда, па тако и у Служби Филијале за град Београд 1, издају и многобројне потврде, уверења и листинзи који су неопходни за остваривање права грађана у другим институцијама. Поред решавања захтева за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, само у овој години издато је око 10.500

потврда, листинга, уверења осигураницима и корисницима за потребе чак 25 разних институција и државних органа. Потврде се издају лично или уз оверено пуномоћје, јер на тај начин онемогућавамо злоупотребу издатих података – истиче Стојановић.

Најзад, када се говори о Служби Филијале за град Београд 1, а пре свега о односу према странкама, у књизи утисака забележен је већи број похвала него примедби или неутралних коментара. Директор Ненад Стојановић за крај наглашава да је циљ свих запослених у Служби, а посебно оних који имају директан контакт са грађанима да, пре свега, професионално и коректно изађу у сусрет захтевима око 310.000 грађана за које је надлежна ова служба.

Јелена Оцић

**Ненад
Стојановић**

ва из пензијског и инвалидског осигурања и послове исплате права од Фонда за социјално осигурање војних осигураника. Тиме је само Служба Филијале за град Београд 1 добила више од 12.500 корисника војних пензија, па ови бројеви најбоље илуструју колико се, самим тим, повећао и обим посла.

– Сада укупно у надлежности Службе има више од 200.000 осигураника, са тенденцијом даљег раста овог броја, и више од 104.000 корисника пензија. У овој години је укупно до сада примљено око 18.000 захтева, а тренутно је нерешено 2.900, па је тако ажурност, односно број решених захтева око 80 процената. То је нешто мањи проценат у односу на проценат ажурности у целом Фонду. Уз сталне напоре свих запослених усмерени смо на још боље резултате рада, односно на

Претходио му заштитни додатак

Изменама и допунама Закона о ПИО од 1. јануара 2011. године најнижи износ пензије за кориснике из категорија запослених и самосталних делатности одређује се са 27 одсто од износа просечне нето зараде у Републици за претходну годину

Најнижи износ пензије припада осигуранику који оствари право на старосну, инвалидску односно породичну пензију ако му је та пензија мања од најнижег износа пензије у Републици Србији, који се утврђује према члану 76 Закона о ПИО. Више о институту најнижег износа пензије, као и о хронологији његовог настанка у данашњем облику, говорила је за наш лист Гордана Вићентијевић, помоћник директора Филијале за град Београд Фонда ПИО.

Како се некада одређивао најнижи износ пензије?

Некада се данашњи Фонд звао Самоуправна интересна заједница пензијског и инвалидског осигурања (СИЗ ПИО). Ове заједнице постојале су на простору читаве бивше СФРЈ као основне заједнице чија је надлежност „покривала“ подручје једног града или региона, и као републичке заједнице – за територију једне републике. Како је свака република у то време имала могућност да прецизира начин остваривања права из основног Закона о ПИО доношењем статута републичке заједнице, тако се њиме уређивао и начин и степен заштите пензионера са нижим примањима, што је и суштина материјалне и социјалне заштите пензионера. То се постизало утврђивањем права на заштитни додатак који је представљао разлику између износа пензије који припада живаоцу и зајемченог личног дохотка на подручју СИЗ-а. Зајемчени лични доходак је представљао 55 одсто просечне зараде свих запослених у претходној години. Плате су се разликовале од републике до републике, па су и ови износи били различити. Чак ни у оквиру Републике Србије због постојања покрајинских СИЗ-ова износ није био исти па је, на пример, у Војводини био већи, а на Косову мањи него у централној Србији. Корисници овог права били су разврстани у две категорије. Прву категорију су чинила лица којима је заштитни додатак припадао без обзира на приходе, а то су били корисници старосне пензије, са стажом од најмање 35

година за мушкарце и 30 година за жене. Без цензуса право на заштитни додатак имали су и инвалидски пензионери који су то постали услед несреће на послу или професионалног обољења. Сви остали живаоци пензија чинили су другу категорију и ово право су имали у зависности од висине прихода по члану домаћинства. Дешавало се да заштитни додатак некад буде и већи од пензије, чак да буде у висини једне и по пензије.

Законом о пензијском и инвалидском осигурању радника уведено је ново право – најнижи износ пензије. Овај износ представљао је 60 одсто просечног личног дохотка у претходној години, а припадао је пензионерима који су према ранијим прописима имали право на заштитни додатак без цензуса. Међутим, нису га имали пензионери који су имали право на превремену пензију све док су примали умањену пензију. За другу групу пензионера остало је право на заштитни додатак са истим условима као у ранијем закону. Најнижи износ пензије, као и заштитни додатак, припадао је и породичним пензионерима. Ипак, оваквим начином заштите пензионера није равноправноштићен положај оних пензионера који имају више стажа, а самим тим и веће улагање средстава. Заштита без услова припадала је само онима који су остварили највише ста-

жа, док су остали независно од стажа имали право само ако испуњавају додатне услове у истом износу.

Како је та неједнакост исправљена?

Дужина улагања средстава битно утиче на стицање права, али се њихов обим одређује према обиму зараде. Најнижи износ пензије се, ради обезбеђивања егзистенције корисника права, одређује у обиму који премашује његова улагања и ту пре свега долази до изражаја начело узајамности и солидарности. Тако се онима који имају више навршеног стажа одређивао већи проценат од просечне месечне зараде на територији република у претходној години, а код оних са краћим стажом тај процент је мањи. Најнижи износ се утврђивао са 40, 50, 60, 70 и 80 процената. За пун радни стаж, тачније за навршених 40 година стажа за мушкарце, односно 35 година стажа за жене, припадало је 80 одсто. Институт заштитног додатка потпуно је престао да постоји а заменио га је најнижи износ пензије. Тако се долази до нечег што је битно другачије од ондашњег начина размишљања. Схватило се, дакле, да разлике постоје и да их треба и уградити у закон, да треба гледати колико је ко доприносио оствареним зарадама и дужином рада, односно ко је колики део у заједничку касу која се тада и даље звала самоуправна интересна

заједница. Тако је за стаж од двадесет година проценат био најмањи, односно 40 одсто, за пензијски стаж од двадесет до двадесет пет година 50 одсто за мушкарце, а женама је тај проценат припадао за 20 до 24 године стажа. За стаж од 25 до 30 година за мушкарца и од 24 до 28 година за жену проценат је био 60 одсто. За пензијски стаж од 30 до 35 за мушкарце, односно 28 до 32 за жене проценат је био 70 одсто. За пензијски стаж од 35 и више година за мушкарце, или више од 32 године за жене припадао је најнижи износ од 80 одсто. Када се остваривало право на инвалидску пензију, осим са најдужим стажом, право на највиши проценат имали су пензионери код којих је настала инвалидност због несреће на послу или услед професионалне болести. Овакав начин одређивања најнижег износа пензије остао је на снази све до 1. јануара 2002. године.

Како су даље текле промене које се тичу најнижег износа, све до најновијих које су ступиле на снагу 1. јануара прошле године?

Од 1. 1. 2002. најнижи износ пензије утврђује се за све линеарно. То значи да се, без обзира на навршени стаж осигурања и на пензијски стаж, најнижи износ одређује за све осигуранике са 20 одсто од просечне нето остварене зараде у Републици Србији. Законом о пензијском и инвалидском осигурању из 2003, са изменама и допунама од 1. 1. 2006. године, најнижи износ пензије промењен је неколико пута. Најпре је од доношења Закона он одређен у висини износа усклађене најниже пензије затечених корисника. Како се променила економска ситуација и указала потреба за већом заштитом пензионера, прописима од 1. 1. 2006. најнижи износ утврђен је у висини од 25 одсто просечне зараде запослених у Републици у претходној години. Наравно, постојала је обавеза Фонда ПИО да прати све кориснике и да оне који су имали нижи износ пензије од најнижег износа преведе на утврђени нови најнижи износ. То су најчешће били затечени корисници који су имали најнижи износ од 20 и 40 одсто. Како је прописима предвиђено да се о праву на најнижи износ пензије води рачуна по службеној дужности у току остваривања и коришћења права, запослени у Фонду су од 1. 1. 2006. године њихове износе преводили на поменутих, законом важећих 25 процената. Изменама и допунама Закона о ПИО од 1. 1. 2011. године, најнижи износ пензије за кориснике из категорија запослених и самосталних делатности одређује се са 27 одсто од износа просечне нето зараде у Републици за претходну годину. Ако најнижи износ пензије на дан 1. јануара календарске године износи мање од 27 одсто, он се ванредно усклађује тако да достигне овај проценат. Ово ванредно усклађивање вршиће се закључно са јануаром 2015. године.

Јелена Оцић

Ускоро прва рата помоћи пензионерима

Прва од четири рате помоћи најугроженијим пензионерима из свих категорија и по свим врстама права који примају до 15.000 динара биће исплаћена у уторак, 18. септембра, потврдио је потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, Јован Кркобабић. Ову помоћ требало би да добије око 500.000 пензионера.

И пензионери који примају такозване сразмерне пензије, односно део принадежности у Србији, а део у иностранству, добиће ову помоћ уколико укупан износ њихових примања не прелази 15.000 динара.

Друга рата помоћи, како је обећано, требало би да стигне у децембру, за шта ће ребалансом буџета бити обезбеђено око 4,7 милијарди динара.

Предлогом допуне Закона о ПИО, који је достављен Скупштини Србије, предвиђено је повећање пензија од два одсто у октобру ове године, и у истом проценту у априлу 2013. За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства, наводи се у предлогу допуне Закона.

Г. О.

САВЕТОВАЊЕ ЛЕКАРА ВЕШТАКА У БАЊИ КОВИЉАЧИ

Континуитет у усавршавању

Десето Саветовање лекара вештака Србије, које организује Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, одржаће се од 25. до 28. септембра у Бањи Ковиљачи.

На овогодишњем саветовању, поред Дирекције Фонда ПИО, Покрајинског фонда Војводине, нишке и крагујевачке филијале РФ ПИО, учествују и Завод за покојинско ин инвалидско осигурање Словеније, Фонд ПИО Македоније, Хрватски завод за мировинско осигурање, Републички фонд за ПИО из Црне Горе, Фонд за ПИО Републике Српске, Институт за медицинско вештачење из Федерације БиХ, Институт за медицинско вештачење из Мостара, Републички фонд за здравствено осигурање из Београда и МУП Србије (Управа за људске ресурсе).

Саветовања лекара вештака која се организују од 2003. године један су од показатеља да ова струка одржава континуитет у усавршавању. Специфичност посла ових лекара огледа се пре свега у сталној тежњи да се медицинске, објективне процене и предвиђања здравственог стања ставе у оквир законских регулатива.

– Саветовање даје прилику да чујемо признате стручњаке из области кардиологије, онкологије и психијатрије. Широки спектар тема отвара могућност да се сви укључимо и поделимо резултате свог рада са другима, и обогатимо наша сазнања новим смерницама – каже у позиву за учешће на Саветовању директор Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО, Александар Милошевић.

Ј. О.

ВЕШТАЧЕЊЕ НА ИНВАЛИДСКИМ КОМИСИЈАМА

Исправна документација убрзава поступак

Републички фонд ПИО приликом примања поднесака и захтева функцио-нише као и сви остали државни органи и институције у нашој земљи, поступа по одредбама Закона о општем управном поступку. Овај закон, осим што обавезује Фонд да прихвати све поднете захтеве и документацију, налаже у свом члану 127 и корисницима његових услуга да чињенично стање на коме заснивају своје захтеве изнесу тачно, потпуно и одређено. Такође, дужни су да за своје наводе предложе доказе и да их по могућности поднесу. Овим чланом предвиђено је и да се тако нешто од грађана неће захтевати када неки орган који води поступак може брже и лакше од њих прибавити недостајуће доказе и документацију.

Међутим, некада то није изводљиво. Др Милорад Орловић, начелник Одељења за медицинско вештачење у Дирекцији Покрајинског фонда ПИО у Новом Саду, наводи да орган вештачења Фонда у одређеним случајевима није у могућности да обави вештачење на основу примљене медицинске документације, с обзиром на то да она није довољна да би инвалидска комисија правилно оценила нечије здравствено стање.

– Морам да истакнем да је према досадашњем искуству око 95 одсто медицинске документације коју подносе наши осигуранци ради лекарског вештачења код Фонда валидно и исправно, али постоји и један мали проценат случајева које наше здравствене службе нису добро обрадиле, те нисмо у могућности да правилно процењујемо здравствено стање ових људи. Треба истаћи и да Фонд нема утицаја на рад здравствених установа у Србији да би то исправио. С друге стране, било да се ради о захтеву за остваривање права на ТПН и ТО, или се ради о оцени радне способности, сваки надлежни лекар би морао знати који је то минимум медицинске документације, везано за главно обољење нашег осигураника. Рецимо, када је пацијент прележао инфаркт срца, лекар мора знати који је то минимум медицинске документације коју нам он мора донети на вештачење, јер та документација треба да прикаже функционалну способност оболелог од срца, како бисмо ми ценили његову радну способност. Ако недостаје потребна медицинска документација, присиљени смо да предмет вратимо назад референту за ПИО, да би он донео правни акт о томе, а затим и обавестио осигураника о потреби

да допуни и комплетира документацију, што продужава започети поступак код Фонда – објашњава др Милорад Орловић.

У неким ситуацијама чека се дуго на допуну потребник лекарских налаза – без кривице осигураника или Фонда, а разлог је често и то што тековине савремене медицине нису баш лако доступне свим пацијентима у Србији. На пример, када житељ Омољице треба додатно да прибави и приложи снимак магнетне резонанце да би се правилно извршила оцена његове радне способности, он то може обезбедити само уз дуготрајно чекање на преглед у Београду, што наравно продужава и поступак код Фонда ПИО.

– Поступак пред органом вештачења некад је оправдано продужен и због природе болести. Рецимо, када је лечење дуготрајно, као што је случај код тежих болести где оно траје дуже од шест месеци, а осигураник је у обавези, по Закону о здравственом осигурању, да након шест месеци проведених на боловању дође на вештачење код Фонда ПИО, ми тада доносимо оцену да лечење није завршено. Референт ПИО који води тај предмет у надлежној филијали Фонда тада доноси Закључак да лечење није завршено, и у њему обавештава осигураника шта је све потребно да приложи од медицинске доку-

ментације након завршетка лечења да би се правилно ценила његова радна способност – каже др Орловић.

Према његовим речима, тешко је говорити о неком општем минимуму потребник лекарских налаза за вештачење, јер је свака болест посебна и за њу постоји некакав минимум потребне документације за вештачење. Рецимо, када се утврђује степен губитка вида, довољан је некад само један налаз офталмолога јер су лекари вештачи Фонда довољно стручни да правилно, на основу прегледа, утврде чињенично стање. Када су у питању контролни прегледи раније утврђеног губитка радне способности, потребно је да корисници пензије донесу ону медицинску документацију коју имају од дана пензионисања до дана контролног прегледа.

Медицинска документација када се судско-медицински цени мора бити исправна. То значи да налаз мора бити писан на писаћој машини, читак, мора да има број протокола, печат установе где је урађен, датум када је рађен и факсимил или потпис лекара који га је радио. Ако нешто од набројаних елемената недостаје, мора се допунити накнадно, што такође продужава поступак за остваривање неког од права код Фонда ПИО.

Мирслав Мектеровић

Параолимпијци: пет медаља и три светска рекорда

На Параолимпијади у Лондону медаље су освојили српски атлетичари и стонотенисери, а златни су били Жељко Димитријевић у бацању чуња и Тања Драгић у бацању копља, док је сребро из Пекинга одбранио Драженко Митровић у бацању диска. Сребро које је освојила пре четири године одбранила је и стонотенисерка Борислава Перић Ранковић, а исто одличје припало је стонотенисеру Златку Кеслеру. Овим поводом је 11. септембра, у организацији Параолимпијског комитета, уз присуство Мајкла Девенпорта, амбасадора Велике Британије у Србији, и представника министарстава, одржана конференција за медије, а затим су Београђанке и Београђани на платоу код Теразијске чесме дочекали репрезентативце Србије који су постигли највећи успех од распада СФРЈ.

Српски параолимпијци су у Лондону оборили чак три светска рекорда – рекордери су „златни“ Жељко Димитријевић и Тања Драгић, а Драженко Митровић је такође оборио светски рекорд, али му је злато измакло јер се у бацању диска заједно надмећу три категорије такмичара са различитим степенима инвалидитета, па се на крају не рачунају метри, већ осво-

јени поени. Он је успео да надмаши самог себе јер је бацио диск за читав метар и по више од свог дотадашњег најбољег резултата. Део великог шампионског тима је и стонотенисерка Борислава Перић Ранковић која је освојила сребрну меда-

љу и једно четврто место. Златко Кеслер, коме је ово била шеста параолимпијада и пета олимпијска медаља, опростио се од појединачног такмичења и најавио да ће од сада, ако буде наступао, то бити само у екипном делу.

Фестивал уличних свирача у Новом Саду

Традиционална манифестација Фестивал уличних свирача одржана је 12. пут у Новом Саду. Од 6. до 9. септембра на десет локација наступило је више од 150 уметника у 30 различитих тачака музике, плеса, акробације, жонглирања, анимације и других облика уличне уметности.

Фестивал уличних свирача организовала је Уметничка асоцијација „Инбокс“ из Новог Сада, а покровитељ је град Нови Сад, уз подршку Секретаријата за културу АП Војводине, ТО Новог Сада, Министарства регионалног развоја и локалне самоуправе, Европске комисије и амбасаде САД у Београду.

Европска комисија доделила је овој манифестацији статус европског фестивала, а помогла је и долазак чак 18 уметничких трупа из читаве Европе.

Поред уметника из Шпаније, Португала, Немачке, Аустрије, Холандије, Енглеске, Италије, Француске, Грчке, Словеније и Хрватске, на фестивалу су наступили и уметници, музичке, плесне и позоришне трупе из целе Србије.

Интеракција са посетиоцима на фестивалима уличне уметности је уобичајена, па су тако и Новосађани и њихови гости имали прилике да се укључе и покажу своје сценске таленте.

Током Фестивала организоване су и пратеће активности као што су креативне радионице и два округла стола. Хуманитарни карактер Фестивала огледа се у помоћи сиромашној деци Новог Сада,

штићеницима Свратишта за децу, а савновац прикупљен од прилога грађана, уз сагласност свих извођача, биће упућен у хуманитарне сврхе.

55 DANIBERBEGROŽĐA

14 - 16. SEPTEMBAR 2012

Вршац: 55. Грожђебал

Традиционална вршачка берба, манифестација у народу позната као Грожђебал, ове године обележава се 55. пут, од 14. до 16. септембра. Гости Вршца могу у ова три дана да пробају чувена вршачка вина, да купе грожђе, посете подруме и виногорје, слушају тамбурице и уживају у богатим културним, уметничким, спортским и другим садржајима. Овогодишња берба обилује разним дешавањима, концертима, организован је маскенбал и изабрана најлепша девојка, а о лепоти вина говорила је глумица Весна Чипчић, витез винског реда „Свети Теодор Вршачки“. На завршној вечери Бербе наступа Београдски џез оркестар.

Генерални спонзор Дана бербе грожђа су „Вршачки виногради“, покровитељ Општина Вршац, а организатор ТО Вршац.

Потврде о школовању

Ученици који користе породичне пензије, ако су старији од 15 година, морају до краја септембра Фонду ПИО да доставе потврде о школовању, да им не би била обустављена исплата припадности. Рок за доставу потврда о школовању за студенте је крај октобра. Потврде могу да предају лично, у филијали Пензијског фонда која им исплаћује пензију, а могу их послати и поштом. Неопходно је уписати матични број родитеља по коме се користи пензија.

Ученици, подсетимо, имају право на породичну пензију до завршетка школовања, али најкасније до навршених 20 година живота, а студенти који похађају високошколске установе до навршене 26. године.

Дневни центар за младе са сметњама у развоју

Драган Ђилас, градоначелник Београда, Мери Ворлик, амбасадорка Сједињених Америчких Држава у Србији, и Милан Кркобабић, доскорашњи заменик градоначелника Београда и народни посланик, отворили су 12. септембра у главном граду Дневни центар за младе ментално недовољно развијене особе.

Пројекат су подржали амбасада САД и град Београд, који је обезбедио простор површине скоро 300 квадратних метара, док је Европска команда америчке војске помогла реновирање тог простора у улици Краљевића Марка број 4. Центар је отворен у склопу Креативно-едукативног центра за ментално недовољно развијене особе, који помаже младим људима да остваре своје потенцијале и таленте осмишљавањем и извођењем креативних едукативних радионица.

У овом новом, лепом и функционалном простору свакодневно ће бити организоване разнолике активности за око 100 особа са интелектуалним тешкоћама у Београду, без обзира на којој општини живе и у који су боравак укључене. Грета Кеџман, директорка Креативно-едукативног центра, рекла је да ће дневни боравак бити отворен свакодневно, од 9 до 16 сати.

НИС Гаспром њефт запослио 215 младих

Нафтна индустрија Србије је крајем августа, у Новом Саду, у оквиру програма „НИС шанса 2012“ потписала уговоре о раду са 215 младих талентованих кандидата са факултетском дипломом или завршеном средњом школом који ће стицати прва професионална искуства у овој нафтној компанији. Они су одабрани пажљивом селекцијом кроз низ тестова и провера знања, као и на основу анализе просека њихових оцена током школовања. У процесу избора најбољих кандидата НИС је сарађивао и са Националном службом за запошљавање, општинама и факултетима.

У овој првој фази одабрано је 129 кандидата са завршеним факултетом, међу којима

је највише дипломираних инжењера рударства и геологије, економије, електротехнике и машинства, и 86 са завршеном средњом школом – углавном електротехничара, бравара, машинбравара, хемијских и машинских техничара. У другој фази овог програма, током јесени, НИС ће у Београду, Новом Саду, Нишу, Панчеву и Чачку запослити још осамдесетак младих људи без радног искуства.

Акција „НИС шанса“ траје већ две године и заједнички је финансирају ова компанија и Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, а партнери у реализацији програма су АП Војводина и локалне самоуправе Новог Сада, Зрењанина, Панчева, Кикинде и Новог Бечеја.

Исплата пензија

Исплата првог дела августовских примања пензионерима из категорије запослених почела је 10. септембра.

Пензионери самосталних делатности примили су целе августовске пензије 4. септембра.

Бившим пољопривредницима први део припадности за август исплаћен је 6. септембра, када су и војни пензионери примили целе августовске пензије.

Београд помаже самохраним родитељима

Град Београд је и ове школске године обезбедио помоћ за самохране родитеље ученика завршних година средњих школа, тако што ће сносити 25 одсто укупних трошкова за матурске екскурзије. Ово право самохрани родитељи такође могу да остваре и за регресирање рекреативних настава за ученике од првог до четвртог разреда основне школе, као и за екскурзије основца од петог до осмог разреда.

Иначе, град Београд већ годинама регресира трошкове летовања и зимовања деце која похађају неку од предшколских установа у главном граду, а од 1. јуна 2011. сви самохрани родитељи остварују и попуст од 50 одсто на утврђену цену вртића. Тренутно ово право остварује 3.885 родитеља.

Гаџин Хан: помоћ преко мобилних телефона

Двадесетак најстаријих житеља Заплања добило је недавно специјалне мобилне телефоне преко којих ће моћи да затраже помоћ лекара, геронтодомаћица и друге видове помоћи која им је у одређеном тренутку неопходна. Телефони су донација Краљевине Норвешке, а старим, болесним и усамљеним житељима Заплања уручио их је Саша Ђорђевић, председник општине Гаџин Хан.

Ови мобилни телефони су директно повезани са центром београдске фирме „Асистел“ 24 часа дневно, позиви су бесплатни, али осим центра „Асистела“ корисници не могу да зову друге бројеве са њих.

Запошљавање кроз развој

Око 200 излагача из Србије и десет земаља региона, као и десет привредних комора учествовало је на 13. међународном сајму иновација, кооперација и предузетништва „Инокооп”, одржаном од 30. августа до 1. септембра ове године у чувеној зрењанинској спортској хали „Медисон”. Организатори Сајма били су Регионална привредна комора Зрењанин и Опште удружење предузетника из овог града у сарадњи са Туристичким центром Зрењанина, и уз финансијску помоћ, поред осталих, републичке и покрајинске владе.

Овогодишњи „Инокооп” отворила је Верица Калановић, министарка регионалног развоја и локалне самоуправе, а отварању су присуствовали Горан Кнежевић, министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, и Бранислава Белић, потпредседница Скупштине АП Војводине.

Министарка Калановић је констатовала да је „Инокооп” јединствен и специфичан, те да је Зрењанин током његовог трајања постао прави привредни центар Баната, Војводине и Србије.

– Привреди је потребна могућност да представи своје нове и квалитетне производе, то је „Инокооп” препознао и зато не чуди што се

из године у годину број излагача повећава. Влада Србије ће усвојити мере да би помогла привредницима, а привредници морају да се боре за оснивање нових фирми и да својом иновативношћу обезбеђују ново запошљавање, већу продуктивност, раст извоза и боље пуњење буџета – изјавила је на сајму Верица Калановић.

Горан Кнежевић је најавио да ће Влада Србије у наредном периоду издвојити 160 милиона евра за санирање последица суше у аграру, и да је то највећа појединачна финансијска подршка пољопривредницима у претходних 25 година.

На сајму су већ традиционално, осим представника привреде, учествовали и повртари, воћари, произвођачи органске хране, пчела-

ри, винари, произвођачи интегралног брашна, млека са пашњака итд.

Један од организатора, Момчило Николчић, потпредседник Регионалне привредне коморе Зрењанин, рекао је да је главни акценат на овогодишњем „Инокоопу” на новом запошљавању кроз развој предузетништва. Значајно место заузела је и презентација органске хране у циљу отварања нових радних места, а фирмисан је и бањски туризам.

Оцена Мирослава Ђурића, председника Општег удружења предузетника Зрењанина и Организационог одбора „Инокоопа”, била је да је ове године сајам имао квалитет више, као и масовност, јер је у односу на претходне године било највише учесника и посетилаца.

Мирослав Мектеровић

У СРБИЈИ ИМА СТОТИНАК ДОМОВА ЗА СТАРЕ И ОКО 3.000 ДРУГИХ СМЕШТАЈНИХ ЈЕДИНИЦА

Смањен притисак за смештај у домове

Због изузетно развијеног сервиса „помоћ у кући”, који у различитим градовима обезбеђују различите установе, сада је све мањи притисак на домски смештај старих у јавном сектору. Нема више ни дугачких листа чекања и смештај се много брже реализује јер је у ову област ушао приватни сектор, каже за „Глас осигураника” Живорад Гајић, директор Републичког завода социјалне заштите, и наглашава да у Србији тренутно има око 3.000 смештајних јединица.

Гајић напомиње да се сервисом „помоћ у кући”, теоријски, може бавити свако ко испуњава услове за тај посао, односно свако ко добије лиценцу коју ће ускоро издавати Комора социјалне заштите.

– За сада се тим послом бави Црвени крст, као и различите

невладине организације, у зависности од тога за кога се определила локална самоуправа. Према подацима Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, у Србији постоји стотинак домова за смештај старих, који испуњавају услове и којима је дата сагласност. Постоји и велики број клубова у којима се реализују неке социјално-заштитне потребе одраслих и старијих, као и бескућника. Осим тога, ту су и прихватилишта, СОС телефони, саветовалишта за брак и породицу, одређене циљне групе, широка мрежа дневних боравака, не само за децу ометену у развоју – каже директор Гајић.

По његовим речима, Завод је креирао концепт и, заједно са представницима локалних самоуправа и центара за социјални

рад, успоставио пет-шест центара за рад са младима са проблемима у понашању.

– На тај начин ми развијамо интегралну социјалну заштиту, а Завод тиме поручује да намерава да реагује на потребе свих циљних група – истиче Гајић и наглашава да тиме нису заокружени ни број услуга, ни њихова структура, већ ће се с временом развијати и формирати нове услуге, у складу са потребама становништва.

Директор Републичког завода социјалне заштите тврди да је немогуће одредити приоритете у смислу хитности деловања институција које овај завод обједињава јер је, како каже, потребно створити систем социјалне кохезије у великом друштвеном расплојавању. Ипак, он сматра да се не може заобићи изузетно тежак

положај старачких, усамљених домаћинстава „која су потпуно изолована из социјалне комуникације, уз нарушено здравље и неповољне економске могућности”.

– То је велика група која, у име друштвене кохезије, не смемо заборавити. Систем социјалне заштите нуди, фактички, подршку породици, која сада можда није тако видљива, али ће она с временом постати и превентивна у смислу онемогућавања да неки њени делови уђу у институционални систем. Развојем тих мрежа и услуга и будуће персоналне асистенције омогућиће се самосталан живот младих, али и квалитетан живот породице – закључује Живорад Гајић, директор Републичког завода за социјалну заштиту.

Љ. Миленковић

МЕЂУНАРОДНИ
КЊИЖЕВНИ
ФЕСТИВАЛ
У НОВОМ САДУ

Поезија на Тргу младенаца

Међународни књижевни фестивал у организацији Друштва књижевника Војводине одржан је крајем августа по седми пут у Новом Саду. Ова културна манифестација, јединствена у Србији, окупила је 80 страних и домаћих писаца, песника, књижевних критичара, филозофа и преводилаца.

Током четири дана, на неколико локација у граду пијаци су читали своја дела и разговарали о разним књижевним темама. У Кафе књижари у улици Модене организовано је дружење страних писаца са новосадском публиком. На Тргу младенаца више од 30 песника је читало своје стихове, а први пут се ове године поезија читала и са балкона кафеа „Апсолут“ у Змај Јовиној улици.

У оквиру фестивала у клубу Друштва књижевника Војводине одржан је симпозијум „Романтизам, савремена књижевност и култура“, на којем је учествовало 15 истакнутих домаћих писаца, критичара и филозофа. Организовано је и тематско представљање гостију сусрета – овог пута су то били Пољаци.

Додељене су и три награде: „Бранкова награда“ – најзначајније признање младим песницима за прву књигу на српском језику, Међународна награда за књижевност „Нови Сад“ и Награда за најбољег слемера Србије – за најбољи наступ пред љубитељима поезије.

Нови Сад је овим фестивалом постао динамичан и отворен простор актуелне књижевности и књижевне мисли, омогућавајући тако проширивање културних веза са Европом и светом.

Д. Кораћ

АЛТЕРНАТИВА ЛЕКОВИМА ЗА ОБОЛЕЛЕ ОД ДЕМЕНЦИЈЕ

Лековито дејство музике и смеха

Недавно смо писали о томе како храном може да се утиче на смањење ризика од појаве деменције. У овом броју посветићемо се још једној „алтернативној“ методи за очување меморије, јер број оболелих од деменције, синдрома од кога пати скоро 35,6 милиона становника света, како се очекује, у наредне две деценије биће дупло већи.

Деменцију изазивају бројни прогресивни поремећаји који утичу на памћење, мишљење, понашање, као и на способност да се обављају свакодневне активности, а код 70 до 80 одсто оболелих карактеристичан симптом је агитација (узнемиреност), који представља проблем како самим пацијентима, тако и особама које о њима брину.

Типичан начин на који се приступа смањењу узнемирености јесте узимање антипсихотика, али ови лекови имају низ озбиљних нежељених ефеката, као што су дијабетес типа 2, миокардитис, тремор, вртоглавица, висок холестерол, замагљен вид, мождани удар и смрт. Међутим, научници су дошли до сазнања како се иста позитивна дејства антипсихотика могу постићи и једним сасвим „природним леком“.

Резултати истраживања које је недавно спроведено у Аустралији показали су лековито дејство смеха на старије људе оболеле од деменције. Наиме, научници Психијатријске школе Универзитета у Новом Јужном Велсу проучавали су употребу терапије хумором код дементних пацијената, а истраживање је спроведено у 36 стамбених објеката за негу старијих особа у Аустралији. Ово истраживање, названо „Осмех“, имало је за циљ да утврди како хумор утиче на узнемиреност, расположење, понашање и друштвене интеракције оболелих од деменције, а резултати су показали да је узнемиреност код оболелих смањена за 20 одсто за време примене терапије хумором, док се исти резултати постижу и применом антипсихотика. Узнемиреност није смањена само у току тих 12 недеља, колико је трајала примена ове терапије, већ је остала на ниском нивоу и до 26 седмица после завршетка програма. Срећа и позитивно понашање током трајања терапије су порасли, али су поново опали када се терапија завршила. Поред пацијената, позитивне ефекте ове несвакидашње терапије осетило је и особље домова за збрињавање старијих које је своје свакодневне задатке лакше и полетније обављало.

Осим смеха, још један „лек“ за оболеле од деменције, који поред позитивних дејстава не носи са собом и нуспојаве, јесте музика. Она помаже у препознавању лица и призивању сећања, а такође и у лакшем памћењу онога што се учи: истраживање Бостонског универзитета из 2010. године показало је да су оболели од Алцхајмера који су прошли низ меморијских тестова запамтили више текста када је он био уклопљен уз музику, него само изговорен.

Када меморија почне да опада, једна од последњих ствари које се губе управо је препознавање музике. Па, тако слушање музике из младости може да изазове сећања из прошлости и помогне да се обнови неки осећај идентитета оних који пате од деменције. То такође могу да учине и познате и омиљене музичке теме из ТВ емисија, серија и филмова, као и празнична музика која их, поред призивања сећања, може довести и у неко празнично расположење. Нека једноставна мелодија може да буде веома моћан елемент који помаже памћење када оболели од деменције нешто треба да науче, као на пример када треба да ручају или попију лекове. С обзиром на то да је музика повезана са осећањима, неке лагане мелодије могу деловати умирујуће, док енергични ритмови могу учинити да се оболели осећају живахније, а само слушање музике доводи и до ослобађања ендорфина што утиче на смањење бола, стреса и депресије и даје осећај веће контроле над окружењем.

Поред позитивних дејстава на оболеле, музика би можда могла да има и превентивну улогу када је реч о деменцији с обзиром на то да су резултати једне студије спроведене на Нортвестерн универзитету показали да целоживотни музички тренинг може ублажити пропадање сазнајних процеса у старости.

В. Кадић

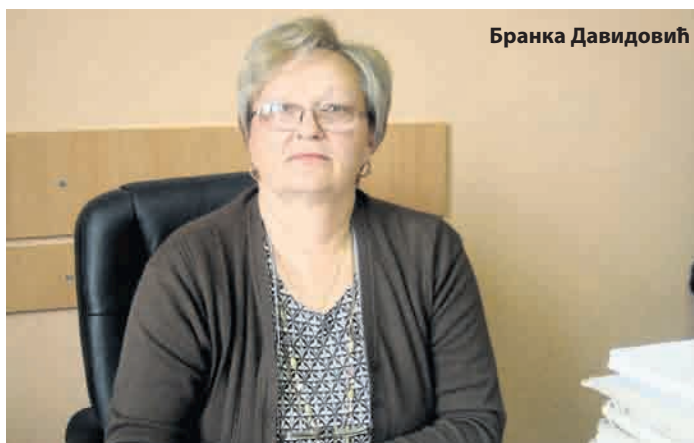
У ШАПЦУ АКТИВНЕ МЕРЕ СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ПРЕМА НАЈСИРОМАШНИЈИМА

Из градске касе и субвенције за комуналије

Обим социјалне заштите која се финансира из градске касе знатно је повећан због све више захтева сиромашних који се обраћају Центру за социјални рад, али и бриге локалне самоуправе за побољшање квалитета живота најсиромашнијих суграђана. За ту намену је у буџету града Шапца ове године издвојено 137 милиона динара.

За финансирање једног од основних права у надлежности града, једнократне новчане помоћи, ове године у буџету има десет милиона динара. Град издваја и средства за бесплатан оброк за 700 корисника народне кухиње, субвенције корисницима социјалне помоћи за плаћање услуга јавним предузећима и накнаде трошкова сахрањивања лица у стању социјалне потребе.

– Шабац има одличну перспективу за развој привреде, што је сте најефикаснији одговор на економску кризу и низак животни стандард, али отварање нових радних места уследиће по фаза-

Бранка Давидовић

ма у наредним годинама. Поставља се питање како премостити тај период, а наш одговор је активном и адекватном социјалном политиком – рекао је Милош Милошевић, градоначелник Шапца, поводом одлуке Скупштине града о проширењу права у области социјалних услуга.

Наиме, установљено је право на субвенције од 50 одсто месечних рачуна за услуге јавних предузећа чији је оснивач град – потрошњу воде, употребу канализације, испоруку топлотне

енергије и изношење смећа, за све грађане чији месечни приход по члану домаћинства не прелази 13.000 динара.

Захтеве за остваривање субвенције током септембра прима и обрађује Центар за социјални рад, а први упола мањи рачуни биће од октобра. У градској управи очекују да ће ово бити значајна помоћ за више хиљада домаћинстава са ниским приходима.

– Центар за социјални рад обавља низ услуга социјалне

заштите које су у надлежности локалне самоуправе. Имамо саветовалиште за породицу и младе, службу за помоћ и негу у кући, становање уз подршку за младе који се осамостаљују – „Кућа на пола пута“, дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју „Сунцокрет“, „СОС телефон“, мобилне тимове, Сигурну кућу, Прихvatну станицу за одрасла и остарела лица, социјално становање у заштићеним условима, Дом за децу и омладину оболелу од аутизма – подсећа директорка Центра, Бранка Давидовић.

Низу позитивних потеза градских власти додата је и одлука да ретроактивно од 1. јануара ове године једнократну новчану помоћ добију мајке за друго, треће и четврто дете, у износу 10.000 динара уколико су у радном односу, односно 15.000 динара ако су незапослене. Раније су из градског буџета помоћ добијале само породице за прворођено дете.

Д. Грујић

БРОЈНИМ КУЛТУРНИМ МАНИФЕСТАЦИЈАМА СУБОТИЦА ОБЕЛЕЖИЛА СВОЈ ДАН

Признање Про урбе Станку Нимчевићу

Прослава Дана града Суботице обележена је од 29. августа до 3. септембра бројним културним и забавним манифестацијама.

У оквиру прославе, 1. септембра, у великој већници Градске куће одржана је свечана седница Скупштине града на којој су уручена звања „Почасни грађанин“, која се додељују за истакнуто и трајно животно дело којим се доприноси подизању угледа града Суботице, и „Про урбе“ – за истакнута дела која значајно доприносе угледу града подизањем његових материјалних и духовних вредности.

Стана Свиларов и Станко Нимчевић

Признање „Про урбе“ добио је, између осталих, и Станко Нимчевић, председник Општинске организације инвалида рада Суботице и потпредседник Савеза инвалида рада Србије. У образложењу признања Станку Нимчевићу истакнуто је његово вишегодишње залагање на побољшању положаја инвалида рада и особа са инвалидитетом, као и залагање на преквалификацији и запошљавању ОСИ. Нимчевић је добитник Ордена заслуга за народ са сребрним звездом, плакете СУБНОР-а и бројних других награда.

– Признање „Про урбе“ је велика част и обавеза. Оно је резултат не само мог рада, већ и напора мојих добрих сарадника из Савеза инвалида рада Војводине, уз сталну подршку и помоћ коју добијам од локалних власти. Признање нам даје крила да наставимо с добрим радом јер је још пуно посла пред нама – истакао је Нимчевић.

Додели награда у Градској кући присуствовала је и Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, која је нагласила да је престижно признање Станку Нимчевићу велики подстицај даљем раду Савеза.

Д. Кораћ

Елита из бивше Југе

Од 23. до 26. августа ове године Кикинда је била „најзагонетнији“ град у нашој земљи. Наиме, за четири дана угостила је око 100 учесника 12. сусрета енигмата Србије и десетак њихових колега по хобију из бивших република некадашње Југославије.

Кикинда је почастована тиме да буде домаћин овог сусрета због тога што је њен становник Славко Бован и званично најуспешнији енигмата у нас, али и зато што је Кикинђанин Илија Станчул првопроглашени велемајстор енигматике у бившој Југославији, а њихов суграђанин Златан Пупезин аутор прве осмислене објављене у ондашњој Србији.

Фестивал енигматике свечано је отворио председник општине Саво Добранић, а Мирослав Лазаревић, председник Енигматског савеза Србије, нагласио је да је ово сусрет са досад најразноврснијим програмом, рекор-

дан и по броју учесника. У то су могли да се увере присутни чланови ЕСС, као и гости из Македоније, БиХ, Хрватске и Румуније. Ово је први пут после распада Југославије да се обнове међусобни сусрети, а енигматска елита из региона, мада у окрњеном саставу, заједнички је саставила и мамутску укрштеницу јер су многи послали своје прилоге. Подсећамо да је Славко Бован пре две године осмислио дивовску укрштеницу у част мамутице Кике чији су остаци скелета, стари око петсто хиљада година, ископани код Кикинде. Тадашња укрштеница била је дуга 60 метара, а овогодишња ју је премашила за читавих 100 метара.

На 12. сусрету енигмата одржана су и редовна првенства у састављању анаграма, судока, загонетки и других задатака, а међу квизовима највећу пажњу је побудио сусрет Кикинда – Остатак света. Екипа Кикинде је лане била победник државног квиза „Србија опен“.

На енигматској трибини излагали су чувени театролог Јован Ђирилов, иначе почасни гост у родном граду, и Златан Пупезин. Догађај је обогатила и изложба стрипова и карикатура и ретроспектива цртаних филмова Боровоја Довниковића Борда, једног од оснивача загребачке школе цртаног филма и аутора „Балтазара“, иначе пасионираног енигмате.

У складу са карактером четвородневног дружења представљена је и занимљива изложба „Живот је ребус“ познатог фоторепортера Кикинђанина Јована Јарића.

Углавном, и састављачи и решавачи су били врло инвентивни, а најбољи су и награђени захваљујући организаторима – Енигматском савезу Србије и кикиндским енигматама, који су обезбедили лепе донације.

Сава Завишић

НОВА ВАРОШ: ДОНАЦИЈА ВЛАДЕ СРБИЈЕ ДОМУ ЗДРАВЉА

Возило за хемодијализу

Министарство здравља Владе Републике Србије поклонило је Дому здравља у Новој Вароши возило „дачија логан“ за превоз пацијената на хемодијализу вредности око 1,6 милиона динара. Ова донација омогућиће квалитетнији превоз пацијената оболелих од хроничне бубрежне инсуфицијенције, којима су хемодијализа или трансплантација једини видови лечења. У општини Нова Варош тренутно је тринаест таквих пацијената.

– До сада су ови болесници у Пријепоље и Ужице превожени аутомобилом старим десетак година и санитарским возилом неадекватним за такве потребе – каже др Сања Вранић, директорка Дома здравља у Новој Вароши, истичући да се нада да ће до краја године добити још једно путничко возило за потребе патронаже, вакцинације деце на терену и обављање других прегледа, за чију ће куповину бити потребно око 1,2 милиона динара.

Ж. Д.

Јесен на прагу

Паприка са шаргарепом

Састојци: 3 кг црвене паприке, 1 кг шаргарепе, 4 кашике соли, 300 гр уља, 400 гр сирћета, 3 главице белог лука, пар феферона, по веза першуновог и целеровог листа, конзерванс.

Начин припреме: паприку опрати, испећи, очистити и исећи. Обарити шаргарепу, прохладити и исецкати на коцкице, додати со, уље, сирће. Бели лук очистити и крупно исецкати, љуте паприке додати по жељи, везу першуновог и целеровог листа опрати и исецкати на крупно па све додати у посуду са паприком и шаргарепом. Додати конзерванс и све измешати. Сутрадан сипати у тегле.

Пинџур

Састојци: 4 кг парадајза, 6 кг црвене паприке, 3-4 главице белог лука, 150 гр шећера, 2 шаке соли, 300 гр сирћета, 400 гр уља, љуте папричице, по веза першуна и целера, конзерванс.

Начин припреме: парадајз опрати, прелити врућом водом, ољуштити и исећи на мање комаде. Ставити га у шерпу и кувати (пржити) око један сат. Паприку испећи, очистити, исецкати (исецкати), додати парадајзу уз остале састојке и кувати још око један сат. Треба да буде сјајна компактна маса. У прохлађено додати конзерванс и сипати у тегле.

Кисели краставчићи

Састојци: 10 кг краставчића, 6 л воде, 1,5 л сирћета, 250 гр соли, 350 гр шећера, два листа лорбера, бибер у зрну, пола винобрана.

Начин припреме: у шерпу ставити воду, сирће, со, шећер, лорбер, бибер, винобран и све то прокувати. Краставчиће добро опрати и прелити их прокуваном течношћу. Оставити да одстоје пар сати, уз повремено мешање. Сложити у тегле и налити истом течношћу. Одозго ставити гранчицу мирођије.

Цвекла

Састојци: 5 кг цвекле, ½ л воде, ½ л сирћета, ½ кг шећера, 2-3 кашике соли, конзерванс.

Начин припреме: цвеклу опрати, очистити и скувати, па исећи на колутове. Прокувати воду, сирће, шећер, со. У прохлађену течност додати конзерванс и тиме прелити цвеклу. Повремено промешати. Сутрадан сложити у тегле и налити течношћу у којој је била цвекла. Може се по жељи додати сецкани бели лук и першунов и целеров лист.

Туршија

Састојци: 10 л воде, 1 л сирћета (или 200 мл есенције), 300 гр соли, 150 гр шећера, 1 винобран, 1 конзерванс. Око 6-7 кг разног поврћа (шаргарепа, карфиол, ситан лук, паприка за туршију, краставчићи, зелени парадајз, купус).

Начин припреме: воду, сирће, со, шећер, винобран и конзерванс измешати тако да се со и шећер потпуно отопи. Поврће које је претходно очишћено и опрано наређати у веће тегле или у мање буренце па га прелити припремљеном течношћу.

Полутке бабуре

Састојци: 6,5 кг мањих бабура, 3 л воде, 1 л сирћета, ½ кг шећера, 200 гр соли, винобран.

Начин припреме: бабуре опрати, преполовити и очистити од семена. Прокувати воду, сирће, шећер и со. Кад се охлади, додати винобран. Тиме прелити паприку (претходно у сваку ставити мало соли), пустити да одстоји 24 сата, уз повремено мешање. Сложити у тегле и налити истом течношћу.

Салата од патлиџана

Састојци: 20 патлиџана, 1 кг шаргарепе, 1 кг паприке, 5 главица белог лука, бибер у зрну, со, две везе першуна, винско сирће по потреби.

Начин припреме: патлиџан опрати, очистити и исећи на колутове дебљине један сантиметар. Испржити га на уљу. Шаргарепу очистити, исећи на колутове и пропржити. Паприку очистити, исећи по дужини (без пржења), бели лук очистити и исећи на ситно. Першун такође опрати и ситно исећи. У тегле ставити мало белог лука и першуна, па ређати ред патлиџана, лук, бибер, со, шаргарепу, паприку, со, бибер, першун, поново патлиџан и тако док се не напуни тегла. Одозго треба да буду бели лук и першун. Посолити и побиберити. Тегле налити винским сирћетом и затворити.

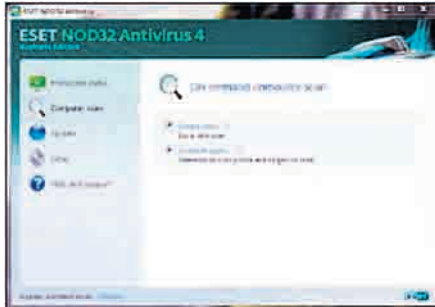
Припремила: Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Сигурност (5)

ESET NOD32 Antivirus

Кликнимо у главном прозору на Computer scan. Постоје две врсте скенера:

1. **Smart Scan** – покретањем овог профила, NOD32 ће извршити скенирање хард диска и очистити или обрисати претње које пронађе (неће скенирати преносиве медије, нити улазити у архиве);

2. **Custom Scan** – покретањем овог профила можемо сами бирати које локације желимо да скенирамо и опције да применимо.

У advanced моду појављује се и **Scan setup** – овде можемо да мењамо постојеће или додајемо нове профиле. Исто тако, у доњем делу прозора можемо видети када је извршено последње скенирање (датум, време и запис – лог), као и број инфицираних фајлова и тренутну верзију базе са потписима.

Када покренемо **Custom Scan**, видећемо **Scan profile**, па треба да одаберемо профил за скенирање:

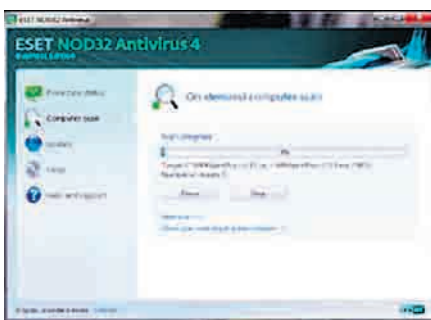
1. **In-depth scan profil** је свеобухватан, најдуже траје али темељно проверава систем;

2. **Context menu scan** профил је дефинисан за скенирање било ког објекта десним кликом миша. Неће проверити оперативну меморију и boot сектор, али ће ући у архиве;

3. **Smart scan** профил користи напредну оптимизацију да би што брже извршио скенирање. Не улази у архиве.

У делу **Scan targets** изаберемо локације које желимо да скенирамо. Ако из било ког разлога не желимо да NOD32 очисти препознате претње, треба да укључимо опцију **Scan without cleaning**. Кликком на дугме **Setup...** можемо изменити параметре скенирања, док кликом на дугме **Save** можемо да чувамо, ако желимо, те измене у профилу који је тренутно активан у горњем делу прозора. Када је све спремно, кликнемо на **Scan** и скенирање ће започети.

Резултате ћемо видети по завршеном скенирању, а детаљне информације можемо видети кликом на **Show scan log**.

У **Advanced** начину рада појављује се ставка **Tools** у левом делу прозора. Када кликнемо на **Tools**, у десној половини прозора се појављују:

1. **Log files** – кликнемо да бисмо прегледали дневник догађаја;
2. **Quarantine** – кликнемо да погледамо садржај карантина, додамо фајл у карантин или га вратимо из карантина на рачунар;
3. **Scheduler** – кликнемо да погледамо планер задатака. Можемо додавати нове задатке или брисати постојеће;
4. **SysInspector** – креира слику рачунара и прави извештај који можемо проследити подршци;
5. **Submit file for analysis** – ако имамо сумњив фајл, можемо га кликом на ову опцију послати на анализу произвођачу;
6. **Create Rescue CD** – прави диск за скенирање рачунара у случају напада малвера који се не може уклонити нормалним путем.

Како се малвер инфилтрира у наш систем? Малвер се инфилтрира у наш систем најчешће потпуно аутоматски путем интернета или коришћењем заражених преносних УСБ медија, ЦД-РОМ или ДВД. Неке врсте инфилтрација покрећемо сами, најчешће потпуно несвесно мислећи да покрећемо други програм, а честа је и појава да се малвер аутоматски настани на нашем рачунару користећи неки од пропуста у нашем оперативном систему. Због свега наведеног треба да будемо посебно опрезни приликом преузимања бесплатних програма са интернета, нарочито са непроверених локација (често се догађа да бесплатни програми имају и уљезе који желе да се неприметно настани на нашем рачунару).

Какве су опасности од инфилтрације? Пре свега, треба рећи да данас практично и нема малвера који није способан да се након инфилтрације јави свом аутору преко интернета, пошаље назад жељене информације или извршава његове команде. На мети су наши приватни подаци – бројеви кредитних картица, бројне лозинке за приступ разним сервисима, а често аутор малвера користи наш рачунар да би преко њега вршио дистрибуцију нежељене поште, вируса или пиратског и другог неlegalног садржаја, па чак и напао друге рачунаре на мрежи.

Шта да радимо када NOD32 открије малвер? Увек треба да пробамо да очистимо фајл (биће нам понуђена опција Clean). Ако нам није дата опција чишћења или ако чишћење буде неуспешно, одаберите опцију Delete али обавезно оставите укључено копирање у карантин (Quarantine). У карантину се фајлови чувају у безбедном облику а предност његовог коришћења је у томе што фајлове може вратити назад у првобитно стање ако буде потребно. Ако не успемо да уклонимо претњу или се исти малвер појављује више пута (нпр. више пута дневно), требало би контактирати подршку произвођача или локалног партнера.

Предраг Јовановић

Наставиће се

ВАТРЕНА СТИХИЈА ОКУПИРАЛА СРБИЈУ

Годинама ћемо пошумљавати уништене шуме

Само током августа у Србији је изгорело 10.000 хектара приватне и државне шуме а прве процене говоре да је штета од почетка године 50 милиона евра.

Уз то, црни биланс најтоплијег лета у историји Србије заиста ће бити познат тек када се сви пожари угасе, а Комисија за процену штета изађе на терен. Размере актуелних пожара јасније су ако се упореди то што је од почетка године у pepeo претворено 12.000 хектара шума, а за девет година (од 2000. до 2009) изгорело је 16.000 хектара шумских површина. Дакле, ако би се овако наставило, могло би се десити да за годину дана ватра прогута онолико природних богатстава и приватних воћњака, шума и пашњака колико за девет година. Зато су сви погледи упрти у небо будући да добар део пожара, као што је онај на Тари, ватрогасци не могу да угасе због неприступачног терена и лоше опремљености ватрогасаца.

Питањем колико држава улаже у систем заштите од пожара и зашто бисмо без помоћи руских авиона били у још тежој ситуацији, бавићемо се нешто касније. Оне којима су горела имања ипак највише занима како ће им и колико држава надокнадити штету, што се делимично може наслутити из примера Чачка. У Горњој Горевници код Чачка пожар је, 24. и 25. августа, уништио 130 хектара борове и храстове шуме у приватном власништву и осам хектара под воћем. Спржено је шест хектара шљива, а домаћини су остали без хектара кајсија и вишања. Не само да су били засађени савременом агротехником већ су воћњаци били у пуном роду. И то није све.

– Изгорело је и потпуно уништено 4.700 бала сена и детелине. Уништене су пољопривредне машине у вредности од око 800.000 динара и 3.000 килогра-

ма пшенице, а укупно процењена чиста пољопривредна штета у Горњој Горевници износи 2,5 милиона динара – рекао је Влајисав Папић, председник Комисије за процену штете након изласка на терен. У овом крају оштећено је и седам домаћинстава, а три куће су потпуно изгореле. Штете на грађевинским објектима процењене су на три милиона динара, а влада је Чачку упутила помоћ од 5,5 милиона динара, што значи да је надокнадила сву проузроковану штету. Да ли ће исти принцип важити и за остале оштећене пољопривреднике, будући да су пожаром захваћена углавном сеоска и планинска подручја, остаје да се види, али најаве надлежних охрабрују.

– Свима ће штета бити надокнађена – изјавио је премијер Ивица Дачић, наводећи да ће се помоћ упућивати када Комисија за процену штете изађе на терен.

И Верица Калановић, министарка регионалног развоја и

локалне самоуправе, поручила је грађанима да „могу да буду потпуно мирни“.

– Постоје средства која ће ова влада да определи за оштећена подручја – навела је Калановић.

Занимљиво је, међутим, како ће и одакле сиромашна Србија издвојити новац да би надокнадила штете од суше која се није могла спречити (без савремених система наводњавања), а онда и од пожара за које није крива само природа. Наиме, за 125 година, откако постоји организовано гашење пожара, ватрогасне службе никада нису више интервенисале у Шумадији него овог лета. Само у крагујевачком крају ватрогасци су гасили 1.500 пожара, а горело је широм Србије, од Таре, Златибора, Лепосавића, Врања, Сувобора, Прокупља, Вршке чуке, Сурдулице... Да ли је за то што горе штале, шуме, стока, воћњаци и виногради крива ис-

кључиво жега и високе температуре?

– Високе температуре, али и људска непажња и немар узроци су оволиког броја пожара. Како се иде ка селима и периферији, број пожара се повећава јер људи пале смеће и стрњику, не воде рачуна о опушцима који на овако високим температурама могу изазвати огромне пожаре у шумским пределима, али и на ливадама јер је једноставно све суво – објаснио је недавно Драгослав Клисура, командант новосадске ватрогасне бригаде.

Ваља знати да је спаљивање остатака стрних усева, смећа и биљних остатака на отвореном простору забрањено Законом о заштити пожара, а казна је 50.000 динара, плус трошкови изласка на терен ватрогасне екипе које такође плаћа изазивач пожара. Зато Сектор за ванредне ситуације апелује на грађане да се „не играју ватром“ у овим врућим месецима када се и најма-

Вектори опасни преносници

ња варница претвара у буктињу. Истине за вољу, нису само грађани криви што ћемо годинама пошумљавати уништене шуме и чекати још 100 година да израсту. Да су надлежне службе боље опремљене, штете би биле мање, а пожар на Тари, на пример, не би буктао две недеље да је држава имала противпожарне летелице, сличне онима које су нам Руси послали у помоћ. Напросто, постоје предели где се не може прићи ватрогасним камионима, а и тамо где је могло, дешавало се да возила једноставно стану.

– Током гашења шумских пожара изузетан проблем било је масовно отказивање старих возила која је требало да раде под пуним оптерећењем цео дан на температури вишој од 40 степени. Разлог због којег нам је 40 камиона остало у квару на терену је и неодржавање противпожарних путева, јер се чекало да избије пожар па да се они чисте и пробијају. Пошто немамо своје противпожарне летелице, морали смо да чекамо руске, а у међувремену је пожар добио катастрофалне размере и уништио 10.000 хектара шуме – рекао је Предраг Марић, начелник Сектора за заштиту и спасавање МУП-а Србије. Он тврди да по европским стандардима Србији недостаје 4.000 ватрогасаца, наводећи да је већина возила стара тридесет година.

Парадокс је, по Марићевим речима, то што за новац који се годишње издвоји за накнаду штете (суше, пожара, поплава, земљотреса) може да се исфинансира сва превентива.

– Ствари не могу још дуго да функционишу на овакав начин. Ми смо од прошле владе тражили средства за хитан пријем 500 ватрогасаца што би осетно побољшало стање у Србији, а добили смо одговор да то кошта око осам милиона евра и да је то превелика сума. С друге стране, штета коју сваке године трпимо због мањка људи је најмање десетоструко већа. Ипак, после недавног састанка владине комисије за накнаду штете има индиција да ће ствари функционисати боље – поручио је оптимистично Предраг Марић.

Јелена Алексић

Да су се догодиле климатске промене сасвим је евидентно. У то смо се уверили и овог лета када нам је суша појела летину, а онда стигла и грозница Западног Нила и за то био оптужен тиграсти комарац. Огласили су се стручњаци и саопштили да кривац није тиграсти, већ домаћи комарац, а ни вирус Западног Нила није новотарија изазвана актуелним климатским променама, већ је „глобална инфекција, која спада у претеће болести од међународног значаја, при чему пораст оболевања расте последњих 20 година са настављањем тог тренда“. Запослени у Институту за јавно здравље Србије кажу за „Глас осигураника“ да на територији наше земље за сада нису регистроване нове болести изазване климатским променама попут маларије, денга грознице или легионарске болести.

Но, сигурно је, кажу наши саговорници, да климатске промене погодују појави и заразних болести које се, услед поменутих промена, шире и на подручја на којима их раније није било или се појављују потпуно нове. Стручњаци кажу да вирус Западног Нила није болест преносива са човека на човека, већ је искључиво преносе комарци са птица на људе. Ипак изазива забринутост јер су њене последице опасне по људски живот. Зато поручују грађанима да смање присуство комараца у кућним условима или постављањем комарника или коришћењем таблета, али и исушивањем стајаће воде из подрума, канти и других посуда где могу да се развију ларве комараца.

Славица Ђукић Дејановић, министарка здравља у Влади Србије, позвала је све који сумњају да би могли бити заражени да се јаве лекару јер и ова болест, као и свака друга, може имати тешку форму. Министарка здравља каже да вакцине нема и да је суштина у томе да се води здрав живот, а да би надлежне службе требало да обављају запрашивање комараца.

Др Снежана Радивојевић из Градског завода за јавно здравље Београда сматра да се приближавамо крају сезоне па се, како каже, очекује да ће ширење инфекције полако престати. Осим тога, Комисија за контролу и сузбијање комараца контролисаће статус комараца и у сливу Саве на територији Србије.

Ако се вратимо на почетак приче о вирусу Западног Нила, долазимо до тврдње климатолога, лекара и других стручњака да узрок појаве неких врста заразних болести лежи у климатским променама.

– Највећи утицај климатске промене имају на разне болести чији узрочник извесно време, пре него што доспе до човека, проведе у вектору, односно код комараца, крпеља или других врста инсеката – каже магистар медицинских наука Бојана Гргић из Одељења за превенцију и контролу заразних болести Института за јавно здравље Србије. Она објашњава да ови инсекти немају механизме одржавања телесне топлоте, те стога директно зависе од спољашње температуре, па у условима високих температура и велике влажности њихов број може да порасте и неколико пута.

– Када су у питању болести које се преносе векторима, на територији наше земље региструју се претежно случајеви оболевања од лајмске болести. Приметан је пораст броја оболелих у последњих десет година, али се годишње региструје и

Инсекти вектори

Један број инсеката представља опасност за људе. За утемељење страха од инсеката кривицу сноси мали број врста ове класе, али неке од њих сеју можда и више жртава од свих осталих животиња.

По начину на који инсекти могу наудити људима, можемо их поделити у две групе: оне који то чине директно и оне који делују индиректно, односно представљају векторе или преносиоце неких болести. Вектори су они инсекти који су у стању да одређени патоген пренесу на човека.

10-15 случајева импортоване маларије – каже Бојана Гргић, и додаје да су особе оболеле од маларије извесно време боравиле у земљама где је ова болест одомаћена.

Наша саговорница напомиње и да се спорадично региструју оболевања од лајшманијазе – то је обољење узроковано паразитима присутним у Индији, Кини, Африци, Централној и Јужној Америци, али и на обалама Средоземног мора и Балканског полуострва.

– Ово обољење преносе убоди женки малих пешчаних мушица, а постоји кожна лајшманијаза и лајшманијаза трбушних органа, која представља тешко обољење са високом смртношћу оболелих, уколико се не лече. Ипак, код нас се региструје само лакша форма те болести – каже др Гргић.

Љ. Миленковић

НОВО ДОБА И НОВА ДОБНА КАТЕГОРИЗАЦИЈА

„Забрањени“ старци и старице

Терминолошки проблеми у времену када сви желе да живе дуже, али нико не жели да буде стар

Са годинама и изгледом никад се не зна. Спољашност је варљива категорија, па су забуне лако могуће, а непријатности понекад неизбежне. Примера за које сви знамо, или смо и сами били актери сличних ситуација у успутним сусретима, има напретек.

„Баш је слатак малиша. Ваш унук?“

„Син“, одговара мајка, а израз њеног лица недвосмислено показује да је постиђена тиме што је побркана с баком, другим речима што делује знатно старије него што истину јесте.

Неугодно је и добронамерном, али брзоплетом знатижељнику који свакако није чуо за златно правило да чим нисте сигурни ко је ко идете на обрнуту комбинацију и потенцијално старијег проглашавају потенцијално млађим.

Тада дефинитивно нема увережених. Сви волимо да изгледамо свеже и привлачно, па младолика бака не може да добије већи комплимент од питања да ли је она мама детету које шета.

Поменути случајеви су на анегдотском нивоу, али суштински је прича много сложенија, а чвор заправо неразрешив. Ово је доба када је младост врхунски идеал, али уједно и време када је животни век дужи него икад у људској историји, а бројчано најбрже растућа групација становништва јесу стари и најстарији.

Парадокс се протоком времена константно заштрава. Просто говорећи, сви хоће да живе дуже, а нико неће да буде стар и тај тренд се осликава не само у индивидуалним тежњама, већ може да се дефинише као новонастала психо-социјална категорија и као неодвојив сегмент живота и људских активности.

Проблем почиње већ од комуникације. Како назвати особу старију од 65 година? Ово питање је сарадница „Њујорк тајмса“ поставила у форми незваничне анкете да би од добијених одговора на крају могла да изведе закључак да право одговора нема.

Сигурно је само једно. Досадашњи термини којима се дефинише поменуто животно доба – стари, старци или у Америци че-

сто коришћен израз сениори – нису више прихватљиви и мораће да буду избачени из употребе јер су дискриминаторски.

Одбојност коју ове одреднице изазивају у особама на које се односе је толика да су многе организације и центри у САД били принуђени да промене називе како би се избрисала свака асоцијација на старост и старење.

Припадници беби-бум генерације, рођени у првим годинама после Другог светског рата, некад бунтовни противници стега естаблишмента, носиоци револуције у уметности и музици шездесетих и седамдесетих година, који сада постепено одлазе у пензију, посебно су осетљиви на ово етикетање. „Старци“ су били њихови родитељи, они са тим називом никад неће моћи да се сроде, наводи „Тајмс“ мишљење једног од стручњака замољених за коментар.

Осетљивост према овим питањима је таква да су две америчке организације које се баве проблемима старења и боре против такозваног ејџизма, односно старосне дискриминације (Центар за дуговечност и Акција против ејџизма из Калифорније) својевремено издале упутство новинарима о замени досадашњих неприкладних термина.

Упутство треба да помогне новинарима да о старијим особама пишу фер и непотцењивачки, каже се у уводним напоменама и наводи податак да је 80 одсто старијих Американаца било изложено дискриминацијским стереотипима.

Осим што се тражи избацивање из употребе речи попут старац, фосил, маторац и слично (од којих су неке једноставно непристојне и подразумевало би се да не могу да служе за новински опис било кога), у терминолошким смерницама за новинаре каже се да су сувишни и описи који нису нужно лежоративни, као на пример слатка бакица или декица, али на неки начин опет ту особу непотребно издвајају и дефинишу.

Уместо свега тога треба рећи мушкарац или жена и навести године, уколико је то релевантно за причу, напомиње се у овом специфичном водичу чији су бесплатни примерци упућени на адресе десет хиљада новинара и две и по хиљаде предавача у области комуникација и маркетинга.

Штета што се неко није досетио да слично упутство сачини и за наше новинаре. Начи-

тали смо се већ толико извештаја о старицама у педесет петој, о старкељама, чичама, бакутама... даље набрајање било би неумесно, а примера има баш каквих. Ваљда је и то одраз живота.

Када вам је стандард испод границе достојанства, свако може да вас етикетира како му се свиди. Све то је, само на други начин, у свом коментару написао и читалац „Тајмса“ из Енглеске.

„Имам 87 година. Играм тенис, шетам пса, идем у теретану, путујем, уживам са пријатељима. Живим живот. Могу да ме зову како хоће, баш ме брига.“ Верујемо му.

Д. Драгић

Пензионисање Калифорније

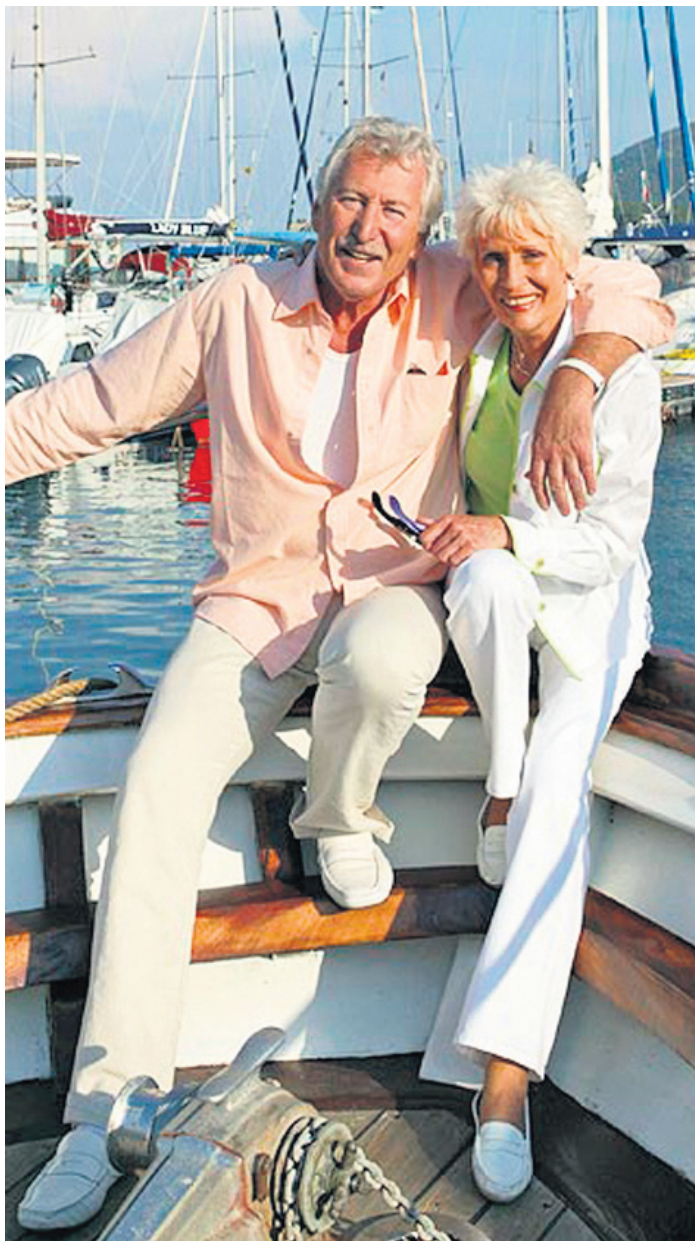
Нова реформа система само ублажава енормну „рупу“ у фондовима

Калифорнија, смештена на западној, пацифичкој обали САД, дуго је имала статус „златне“ државе Америке, али је после кризе из 2008. од тог злата мало остало. И даље је, додуше, најбогатија међу 50 „сједињених држава“ (да је којим случајем самостална, њена економија би била девета на свету), али данак кризе су једна од највиших стопа незапослености (12,8 одсто – национални просек је осам одсто) и велики буџетски дефицит који, уосталом, мучи и централну владу којој је на челу Барак Обама.

Кад је буџет тесан, онда су, као и свуда, на мети пензије које су по правилу једна од највећих ставки сваког државног предрачуна. У америчком систему држава је, иначе, надлежна само за пензије оних који су на њеном платном списку, дакле службеника, здравствених и просветних радника, као и оних запослених у систему безбедности – полицајци, ватрогасци, национална гарда...

Калифорнијски дефицит кад је реч о пензијском фонду мери се стотинама милијарди долара (њен бруто национални производ је 1.700 милијарди), а рачуница колика је заиста та „рупа“ предмет је огорчених дебата. Један експерт са Станфорд универзитета је израчунао да је реч о, ни мање ни више, него 500 милијарди долара. (Поређења ради, то је 10 пута више него што је годишњи учинак целокупне економије Србије.)

Нови гувернер Калифорније, демократа Џери Браун, иначе повратник на то место (његов претходник пуних осам година, од 2003. до 2011, био је познати глумца, републиканац Арнолд Шварценегер), није имао избора него да покуша да тај терет смањи, па је предложио свеобухватну реформу. Иако је као

гувернер главни носилац власти, а демократе у калифорнијском парламенту имају већину у оба дома, Скупштини и Сенату, морао је дуго да преговара, како са „својима“, тако и са републиканском опозицијом. Закон је изгласан крајем августа, са 48 према осам гласова, што значи да је практично постигнут консензус.

Тако нешто омогућено је разводњавањем првобитног предлога, што је сликовито описао један републикански сенатор: „Гувернер нам је понудио ауто-

мобил, а на крају смо добили талџге“. Сасвим очекивано, овакво тумачење нису прихватили синдикати запослених у јавном сектору, који су нови закон дочекали масовним протестима.

Промене, дакле, нису радикалне, а уштеда ће, с обзиром на величину проблема, бити скромна: између 45 и 55 милијарди долара у следећих 30 година. Из перспективе запослених, новине су знатно конкретније и непријатније: граница за пензионисање померена је са 55 на 67 година за већину оних који примају пла-

ту од државе. Запослени у поменим безбедносним службама радиће такође знатно дуже: у пензију ће моћи са 57, уместо садашњих 50 година.

То, међутим, није све. Укинута је и могућност „надувавања“ пензија за поједине категорије, тако што су им примања у завршним годинама стажа на разне начине повећавана, што је потом за резултат имало већу своту на пензијском чеку. Сем тога, запослени ће од јануара идуће године, када реформа ступа на снагу, бити у обавези и да сами уплаћују половину доприноса у свој пензијски фонд.

Све ово показује да је калифорнијски систем био један од најдарежљивијих у Америци, али да су, као и другде, та времена прошла. Синдикати, међутим, промене коментаришу као истински „смак света“. „Ово ће целу једну генерацију радника гурнути у сиромаштво, или ће их натерати да раде док не умру“, прокоментарисао је један синдикални функционер.

Сви су свесни и да је ово само почетни корак јер, реално, систем који је важио деценијама не може да се радикално промени преко ноћи. Међутим, помени реформски потези имају и значај који превазилази границе Калифорније, по површини треће државе САД, после Аљаске и Тексаса.

Реформа је показала и то да два политичка тора, демократе и републиканци, ипак могу да се о нечему договоре (што се иначе ретко дешава на централној сцени, у Вашингтону), а гувернер Браун је пружио конкретан доказ да су и демократе фискално одговорне. Републиканци владу председника Обаме, наиме, оптужују управо за фискалну неодговорност, истичући у први план велики државни дуг који је Обама додуше наследио од Џорџа Буша, али га је за минуле скоро четири године у Белој кући и увећао за 5.000 милијарди долара.

М. Бекин

И ОВЕ ГОДИНЕ ЖИВО НА „РУМСКОЈ ЈЕСЕНИ“

Ред хране, ред забаве

Првог викенда септембра у Руми је одржана традиционална туристичко-привредна манифестација „Румска јесен 2012“, која је на више локација у граду и околини окупила неколико хиљада посетилаца. И овога пута жеља организатора била је да се афирмише пољопривредна производња и негују традиција и култура људи са тог простора. У оквиру „Румске јесени“ одржани су пети Етнофестивал хране, вина и музике, осми Сајам меда, четврта Фијакеријада, тринаести Базар креативности, а у излетишту Борковац трећи Златни котлић, такмичење у пикаду и Моторијада.

Учеснике и госте најпре је поздравила Јулкица Симић из Покрајинског секретаријата за пољопривреду, шумарство и водопривреду, а манифестацију је отворио Горан Вуковић, председник општине Рума.

– Раније смо на „Румској јесени“ славили родне године, а данас, након суше, можемо само да се дружимо и видимо шта су вредне Сремице урадиле у слободно време – рекао је Горан Вуковић.

Дуж главне улице текао је дефиле учесника, а Румљани су аплаудирали члановима културно-уметничких друштава у народним ношњама, мажореткињама из Панчева, фијакеристима, мотоциклистима, олд-тајмерима из Петроварадина,

Представнице ГЦ „Срем“

младим спортистима и тамбурашима.

Од раног јутра било је живо на Градском тргу који су „окупирали“ тезге са пчелињим производима, храном, сувенирима и лицидерским срцима.

Пчелари су изложили разне врсте меда, мешавину за лечење простате, мед за јачање имунитета, бронхи мед... Мед се продавао по 500 динара за килограм, а толико је коштао и литар медоваче.

Међу пчеларима је био и брачни пар Перишкић из Бачког Моноштора.

– Четврти пут смо на сајму у Руми. Имамо 300 кошница које селимо, најпре на Хомоље ради ливадског и багременовог меда, потом се враћамо на Фрушку гору због липовог, а на крају пчеле заврше код куће на сунцокре-

товој испаши – каже Иван Перишкић.

На другим тезгама ситни слани и слатки колачи, штрудле и друге ђаконије. Посетиоци су их пробали, али и куповали, па су чланице румског удружења „Милева Марић“ за трен продале 50 паковања колача (100 динара по пакету).

Међу излагачима на „Румској јесени“ били су и становници Геронтолошког центра „Срем“ у Руми. На њиховом богатом штанду могли су се купити ручни радови корисника из радне терапије – слике на свили, осликане торбе, кецеље, врећице за накит, плетени ручни радови, ешарпе и мараме од свиле, хеклани столњаци, ташне и корпице... Како су нам рекли, највредније су биле кориснице Иванка Бурчик и Бранка Лончаревић.

Манифестацију су игром и песмом обогатили и млади чланови КУД-ова из Дeroња, Ваљева, Инђије, Стејановаца, Бачког Брестовца, Ирига, Лалића, Хрковаца, Никинаца, Vogња, Жарковца и Руме, који су наступили на ревијалном Фестивалу фолклора „Деца чувари традиције – Ђерам“.

На једном од румских фудбалских стадиона Коњички савез Србије одржао је такмичење у војњи двопрега, а представили су се и возачи једнопрега и вишепрега.

Било је занимљиво и на плажи Борковачког језера. Мирис рибљег паприкаша у котлићу мамио је посетиоце, а ту је организовано и надметање у пикаду.

У излетишту Борковац нашли су се и заљубљеници у моторе. Бајкери су и овога пута имали дводневни скуп који је завршен концертом групе „Дивље јагоде“.

Један од организатора Румске јесени била је Пољопривредна стручна служба „Рума“.

– Улога саветодавне службе у овој манифестацији је умрежавања свих актера у развоју агротуризма, који је нераскидиво везан за пољопривреду. Ми учимо земљораднике да храна пласирана у тањир туристима доноси знатно виши приход него примарна производња – рекла је за „Глас осигураника“ Санда Кљештановић из ПСС „Рума“.

Д. Р.

За пријатељство међу децом

На Међународном фестивалу фолклора „Лицидерско срце”, који је од 20. до 25. августа одржан у неколико места Златиборског округа, ове године окупило се око 1.500 младих извођача из десетак земаља света. На манифестацији коју четврту годину заредом организује ужичко удружење „Ера” учествовала су деца из Србије, Републике Српске, Шпаније, Турске, Пољске, Грчке, Мађарске, Белорусије, Канаде.

– Циљ овог фестивала и је сте успостављање и развијање пријатељских односа међу децом, промоција културне сарадње дечјих заједница, неговање традиције и културног наслеђа земаља учесница – рекла је Гордана Пауновић, чланица удружења „Ера”.

Осим у Ужицу, граду домаћину, концерти и други богати и разноврсни програми фестивала организовани су и у Новој

Вароши, Косјерићу, на Златибору, Мокрој Гори и у Вишеграду. Током свих фестивалских дана, на свим локацијама где је било програма и дешавања, организована је и УНИЦЕФ-ова хуманитарна акција и продаја лицидерских срца.

– Све манифестације које организујемо или у њима учествујемо имају за циљ да оно што нам је природа у овом златарском крају подарила покажемо у најбољем светлу Србији, Европи и свету. Посебна част за нашу општину је што смо и овог пута били у прилици да се покажемо као добри домаћини манифестације „Лицидерско срце”, јер је то јединствена шанса да гостима из различитих делова света, поред културне, прикажемо и своју туристичку понуду – истакао је Раде Васиљевић, заменик председника општине Нова Варош.

Ж. Дулановић

Свечани дефиле у Новој Вароши

Са концерта у Новој Вароши

САБОР ДВОЈНИЧАРА У КУШИЋИМА КОД ИВАЊИЦЕ

Краљевчанин опет најбољи

У планинском селу Кушићи, недалеко од Ивањице, и ове године организовано је традиционално такмичење свирача на двојницама и на старим инструментима, што је једна од значајнијих манифестација посвећених очувању и неговању богате народне баштине на подручју Моравичког управног округа.

Петнаести јаворски сабор двојничара и старих инструмената Србије одржан је у организацији сеоске Месне заједнице и Дома културе у Ивањици, под покровитељством ивањичке општине и Министарства културе, информисања и дијаспоре Републике Србије, и уз помоћ бројних донатора.

На традиционалном и престижном сабору наступило је 18 двојничара и 20 свирача на старим инструментима из разних места наше земље и Републике Српске. Након узбудљивог надметања стручни жири је доделио по три награде за најбоље учеснике у обе конкуренције.

У конкуренцији двојничара прво место равноправно су поделили прошлогодишњи

Боривоје Поповић поново на трону

победник Боривоје Поповић из Краљева и Миленко Обрадовић из Тавника, а друго место Мирољуб Шаптовић из Краљева и Средоје Зарић из Ивањице. Треће место поделили су Радослав Арсенијевић из Крагујевца и Милинко Рацић из Кушића.

Веома занимљиво било је и такмичење на старим народним инструментима које је публика посебно топло поздравила. Прво место освојио је Дана Прелевић из Нове Вароши (фрула), а друго су поделили Вук Пантовић из Сјенице (гусле) и Мирко Милинковић из Чачка (дудук). Треће место освојили су Радомир Андрић из Горажда (гусле) и дует Мијаиловић из Рашке (лист-чешаљ).

По завршетку такмичења, у пратећем програму наступиле су 23 мушке и женске певачке групе из културно-уметничких друштава из Србије и Републике Српске. Осим старих изворних српских песама и занимљиве кореографије, гледаоцима су представљене и изванредно укомпоноване старе народне ношње.

М. Павловић

БОГАТИЋ

Дружења и летовања

Захваљујући активностима Општинске организације пензионера, најстарији житељи Богатића и околних насеља бројним садржајима обogaћују и улепшавају живот.

– Дружимо се са пензионерима из целе Србије. Идемо у госте, где заједнички припремамо приредбе, посећујемо културна и историјска места. Радујемо се и када смо домаћини. У мају смо у Богатићу обележили Дан пензионера са више од 400 гостију, уз богат културно-забавни програм и упознавање туристичких потенцијала нашег краја – каже Бранимир Давидовић, председник организације пензионера.

Овог лета за пензионере са здравственим проблемима организована су летовања у Сокобањи и Игалу, а са првим јесењим данима, уз повољне услове отплате, почеће испорука огрева за наредну зиму.

Д. Г.

ПАЛИЛУЛА

Септембарска подела пакета

Поред свих потешкоћа, беспарице и немаштине, удружење пензионера београдске општине Палилула обезбедило је у септембру за своје пензионере сто квалитетних пакета који су подељени најугроженијим члановима, самачким домаћинствима и инвалидним лицима. Пакети су садржали уље, шећер, брашно, пиринач и врећу детерџента.

Осим ових активности, палилулски пензионери су овог месеца организовали и излет у Горњи Милановац и Бању Горњу Трпечу. Задовољни су дочеком у Атомској бањи где су их за послени упознали са свим садржајима који се нуде и објаснили им начин и услове плаћања. А на дан када овај број „Гласа осигураника“ изађе из штампарије пензионери са Палилуле биће на „Вршачкој бербји“. Овај излет искористиће да обиђу и оближње манастире и белоцркванска језера.

У Удружењу пензионера Палилула су нам рекли да су припремили и екипу за Пету олимпијаду спорта, здравља и културе у Сокобањи и да очекују још више успеха и медаља него до сада.

Ј. Д.

КУРШУМЛИЈА

Угостили пријатеље

Општинска организација пензионера Куршумлије годинама успешно сарађује са великим бројем организација у Србији. Бројне посете и дружења су већ уобичајени, па је тако било и недавно када су куршумлијски пензионери угостили пријатеље из Краљева и Лесковца – током једнодневнoг излета имали су прилику да обиђу и Пролом бању и упознају се са њеним благодетима. Гости су обишли и надалеко познату Ћавољу варош и били импресионирани овим природним феноменом. Посета је завршена, а како би другачије у оваквим приликама, већ заједничким весељем уз музику, песму и игру.

Ж. Д.

ДЕСПОТОВАЦ

Чувају традицију

Удружење пензионера општине Деспотовац прославило је 28. августа своју славу – Велику госпојину. Свечани ручак организован је у селу Плажане, а обреду је присуствовало неколико стотина гостију. Поред домаћина Деспотовчана, ту су се нашли и представници пензионерских удружења суседних општина, као и Ниша, Смедерева и Пожаревца.

И ове године додељена су признања заслужним појединцима: Дивни Илић, Миљку Петровићу Жолету, Мирку Страиновићу и Зорану Милутиновићу. Награђен је и колектив Живинопроект.

Домаћин овогодишње славе била је Борива Станисављевић, секретар Удружења пензионера Деспотовац, а колачар за наредну годину је Станислав Живановић, председник МОП Витанце.

Свечаност је протекла у добром расположењу, уз музику и забаву која је трајала до касно у ноћ.

М. В.

СВРЉИГ

Обележен дан Удружења

Пригодним активностима Удружење пензионера општине Сврљиг обележило је свој дан – 26. август. Овогодишње празничне активности почеле су седницом Извршног одбора Удружења, сусретима и дружењем пензионера, а завршиле се радним састанком са представницима месних пензионерских организација. Гости сврљишког удружења били су Мирољуб Станковић, потпредседник Савеза пензионера Србије и председник Окружног одбора пензионера Ниша, и Мирољуб Стошић, народни посланик, потпредседник Окружног одбора нишких пензионера.

О активностима у протеклих годину дана говорио је Миленко Петровић, председник удружења у Сврљигу. Једногодишњи период карактерише повећање броја чланова и формирање две месне организације, у Лабукову и Белоињу. Посебно је било речи о ангажовању на социјалној и здравственој заштити ове популације. Један број пензионера, оних најугроженијих, користи кухињу Црвеног крста Сврљига. Сваког четвртка у Клубу пензионера екипа из Дома здравља мери крвни притисак, а одржавају се и предавања о здравственој заштити.

У протеклом периоду отворен је Клуб пензионера у Ђурици, а клуб у Сврљигу је комплетно опремљен. Наставило се са снабдевањем чланова намирницама, као и са излетима и спортским активностима, а радо су учествовали и на многим манифестацијама, подсетио је председник Удружења пензионера општине Сврљиг.

С. Ђ.

СЕНТА

Цвеће за рођендан

Волонтери програма „Брига о старима“ Црвеног крста Сенте посетили су једну од најстаријих суграђанки, Ержебет Ануш, у част њеног стотог рођендана. Упркос одмаклим годинама, она живи сама, а друштво јој прави папагај који слободно лети по стану. Ипак, ћерка је обилази свакодневно и доноси потребне намирнице. Бака Ержебет, иако слабије види и чује, редовно прати вести на радију и телевизији.

Уз лепе жеље и честитке за јубиларни рођендан, волонтери су јој уручили букет цвећа и рођенданску тарту. Ц. К. С.

ПУТИНЦИ

Екскурзија по Бачкој

Удружење пензионера и жена „Пуж“ из Путинаца и Општинско удружење пензионера Рума МО Путинци организовали су 2. септембра једнодневну екскурзију за око 30 својих чланова, али и омладине и деце.

Како јавља Јелена Бјелаш, председница Удружења „Пуж“, током овог излета обишли су дворца чувене породице Дунђерски – „Фантаст“ код Бечеја, Музејски комплекс у Кулпину – два дворца које је средином 18. века подигла властелинска породица Стратимировић, затим Петроварадинску тврђаву, Нови Сад и Иришки венац. Екскурзија је, осим пријатног дружења, имала и едукативни део, јер су уз помоћ туристичких водича учесници сазнали доста о местима које су посетили.

Активисти ова два удружења из Путинаца позивају заинтересоване грађане који желе да се друже и путују са њима да се слободно јаве на телефоне 022/441-230 и 063/8869-704. М. М.

ЉИГ

Попуст за пензионере

Иако као занатлија има малу пензију, Михаило Ненадовић, фризер из Љига, свим пензионерима који имају мала примања даје попуст од скоро тридесет одсто на своје услуге. Осим тога, када код њега дође пензионер и каже: „Мајсторе, пара нема, а дошао сам да ме ошишаш“, Ненадовић га потапше по леђима и каже му: „Пријатељу, платићеш ми кад будеш могао!“

Због овог хуманог односа према „колегама“ пензионерима, љишки трећедобаши Махаила одмила зову Микеца.

Било би лепо када би и друге занатлије следиле гест овог хуманог фризера из Љига.

С. М.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Бања Ковиљача рај за пензионере

На рехабилитацију о трошку Фонда ПИО упућена сам у Бању Ковиљачу. Боравак у овој подрињској лепотици, како је многи с разлогом на-

зивају, пријао је свима нама, а допринео је и да лакше пребродимо несносне жеге које су владале овог лета.

Бања је у дивном окружењу, са шумом дрвећа, дивним парком и мноштвом садржаја за све узрасте.

Желим посебно да истакнем љубазност запослених у стационару где смо добијали прописане терапије. И сестре и лекари су имали пуно разумевања за све и трудили су се да нам дани протекну у добром здрављу. Дежурна медицинска сестра је свакодневно долазила у обилазак соба и, по потреби, мерила нам притисак и распитивала се да ли смо добро.

И у доласку и у одласку побринули су се за наш пртљаг, на чему смо им посебно захвални. Хвала Фонду који нам је омогућио да се десет дана одмарамо и дружимо.

Савка Милекић,
Београд

Некад и сад

Прописивање лекова у радничком осигурању

Средишњи уред за осигурање радника издао је 1927. године правила за прописивање лекова. Та су правила састављена на основу свих дотадањих прописа и искустава у прописивању лекова на рачун радничког осигурања: са ситним променама изашло је друго издање ових правила године 1929. и треће године 1934. Наша правила за прописивање лекова су врло либерална, а створена су у духу поштивања слободе лекарске савести. Сваки осигурани члан може према тим правилима добити онај лек који му је неопходно потребан за његово лечење. У правилима налазимо дословце следеће: „Једнако је у интересу уреда као и члана да болесник што пре оздрави. Уредски лекар треба, дакле, да пропише онај лек који је најбољи за лечење без обзира на његову цену. Најбољи лек је увек најјефтинији јер најбрже помаже. Али ако има више лекова истог деловања, треба прописати јефтинији и строго треба пазити да се никакав лек не прописује без потребе“.

Господин министар народног здравља, након што су се о томе споразумели представници Апотекарске коморе и Средишњег уреда, одредио је решењем од 25. октобра 1927. лекове норма радничког осигурања. Прописи за лекове норма нашег осигурања мењају се према потребама радничког осигурања, а у вези са одредбама државне фармакопеје, а цене њихове мењају се према ценама апотекарске таксе у вези са одређеним кључем за израчунавање норма.

(Петнаест година Средишњег уреда за осигурање радника од 1922. до 1937, Загреб, 1938)

Шира листа медикамената

Републички фонд за здравствено осигурање проширио је листу лекова са укупно четрдесет седам медикамената свих облика, јачина и паковања. Од тога, шеснаест је потпуно нових, који се први пут обезбеђују, а намењени су за ублажавање симптома тешких неуролошких болести. Поред осталих лекова, на списку је и ентерофурил, за акутну дијареју код деце до седам година, и ОПВЕРО, орална вакцина против дечје парализе. На листи лекова сада се налази и више од двадесет медикамената који имају своје паралеле на листи, али због веће конкурентности, боље снабдевености тржишта и избора при лечењу заступљено је више произвођача. На захтев произвођача, са листе су скинута двадесет два лека јер су престали да се производе или им није обновљена регистрација, али више произвођача има замену за њих. Ова листа лекова важи од 1. септембра ове године. Такође, цене на листи лекова усклађене су са упоредивим ценама медикамената у референтним земљама. Рамиприл за хипертензију, на пример, сада кошта 20

одсто мање него раније, цена лосартана новије генерације из групе антихипертензива нижа је за десет одсто, док је оланзапин који се користи у терапији шизофреније јефтинији за педесет процената. За овај лек, који је коштао 4.350 динара, сада ће се плаћати 2.100 динара, а партиципација за њега износи 250 динара, што је десет одсто учешћа у цени, уместо досадашњих 3.500 динара (75 одсто учешћа).

Ј. О.

Рад и након старосне пензије

Н. Младеновић: Корисник сам пензије са оствареним пуним радним стажом већ три године. Да ли постоји сметња у вези са пензијом уколико бих ја постала формални директор фирме без примања, да ли би ми се којим случајем пензија стопирала?

Одговор: Ви сте корисник пуне старосне пензије и, по члану 121 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, имате право да се после пензионисања поново запослите или почнете да обављате самосталну делатност у Србији, и да при томе не сметано примате своју старосну

пензију. Ако ова врста осигурања траје минимум годину дана, моћи ћете по том основу да тражите прерачунавање Ваше стечене старосне пензије. Према томе, слободно се посветите новом послу без бојазни да ће то утицати на даљу исплату Ваше пензије.

Сразмерна пензија

П. Радаковић: Рођен сам 1. 3. 1947. године. Пошто сам од 1. 11. 1991. живео и радио у Републици Србији, добио сам и држављанство Републике Србије. Сада боравим у Републици Хрватској, где сам и рођен. Са 1. 3. 2012. стекао сам услов за старосну пензију, што сам и остварио у Републици Хрватској, и примам пензију од 1. 3. 2012. год. Прво решење сам добио 4. 4. 2012, а коначно решење 2. 5. 2012. године. Интересује ме када ћу остварити пензију из Републике Србије (13,5 година стажа).

Одговор: Када сте поднели захтев за остваривање права у Републици Хрватској, требало је да пријавите да имате стаж и у Републици Србији, па би хрватски орган социјалног осигурања по службеној дужности покренуо и питање остваривања права у Републици Србији, јер између две државе постоји споразум о социјалном осигурању. За сада се у Србији на Ваше име води поступак за утврђивање својства осигураника, а не и за остваривање пра-

ва на пензију. Што се тиче услова за пензију, и у Републици Србији испуњавате услов за остваривање права на старосну пензију јер имате 65 година живота и сигурно укупно у обе државе више од 15 година стажа осигурања. Моћи ћете да остварите право на сразмерни део старосне пензије јер у Србији немате минимум 15 година стажа осигурања. Поднесите захтев у Републици Хрватској јер се захтев увек подноси у држави у којој имате пребивалиште.

Потврда о животу

П. Стефановић: Од навршене 65. године пензионер сам Канаде. Управо сам добио и решење о старосној пензији од Републике Србије. Схватио сам из прикљученог обавештења да се од мене тражи да у наредним годинама једном годишње пошаљем уверење да сам жив. Покушао сам да прибавим тражено уверење, али нисам успео. Канадска агенција ми је уместо тога понудила нешто што кажу да у таквим случајевима раде за државе са којима Канада има важећу конвенцију о пензијама. То је потврда Service Canada, агенције која ми плаћа канадску пензију, овдашњи пензијски фонд, да су ми ту пензију уплатили за прошли месец. Управо су ми на телефонски захтев обећали да ће то послати и да долази на кућну адресу за пет радних дана. Наравно, и они веома пазе да пензију не шаљу умрлим лицима. Које да то шаљем у Београд? Може ли факсом?

Одговор: Потврду о животу треба достављати поштом Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање у Београду, улица Др Александра Костића, бр. 9, Сектор за финансијске послове, Одељење за ис-

плату пензија, јер Вам се пензија исплаћује у Канади. Потврду можете послати привремено и факсом, али да не би дошло до обуставе исплате, свакако је пошаљите и поштом. Број факса је 011/206-1019.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Проверите стаж у Србији

И. Марковић, Београд: Да ли постоји међународни уговор са Грчком који се тиче признавања радног стажа? Уколико ја желим да пренесем радни стаж из Србије у Грчку, пошто ћу тамо живети, која је процедура?

Одговор: Са Грчком не постоји споразум о социјалном осигурању, и није извесно да ли ће и када такав споразум бити склопљен. То значи да би било пожељно да у Републици Србији навршите, ако нисте, бар 15 година стажа осигурања ради неког будућег остваривања права из ПИО у Републици Србији. Ина-

че, и ако дође до склапања споразума у будућности, не постоји никаква процедура око спајања стажа, већ је једино битно да проверите да ли је сав Ваш стаж у Србији уписан и регистрован у базу матичне евиденције, да не бисте једнога дана дошли у ситуацију да морате да докажете да сте радили у Србији.

Помоћ у кући и стаж осигурања

Н. Стојков: Интересује ме да ли може да ми се рачуна у стаж ако радим као кућна помоћница код неке особе (која нема регистровану фирму) и где би у том случају та особа требало да ме пријави и да плаћа доприносе.

Одговор: Свакако да је могуће остварити стаж осигурања на основу рада као што је помоћ у кући. За то је потребно сачинити уговор о раду са послодавцем, у три примерка, и оверити га у општини на којој је пребивалиште послодавца. Са уговором и копијом личне карте послодавца, и са пријавом

на осигурање М-1 треба доћи у филијалу ПИО ради пријаве на осигурање и добијања података о основици осигурања и о томе на који начин се уплаћује допринос. Уплатнице о плаћеним доприносима треба сачувати ради сачињавања М-4 обрасца на годишњем нивоу, за сваку календарску годину.

Накнада за туђу помоћ и негу

С. Глигорић, Рума: Моја бака има 93 године и непокретна је. О њој се стара моја мајка која има 72 године и тежак је срчани болесник. Тражили смо накнаду за туђу помоћ и негу за баку и добили је, али она износи око 8.000 дин. месечно. Чујем да је овај износ двоструко већи код осталих коју ту помоћ примају, па ме интересује о чему је реч. Бака иначе нема никакву пензију нити имовину.

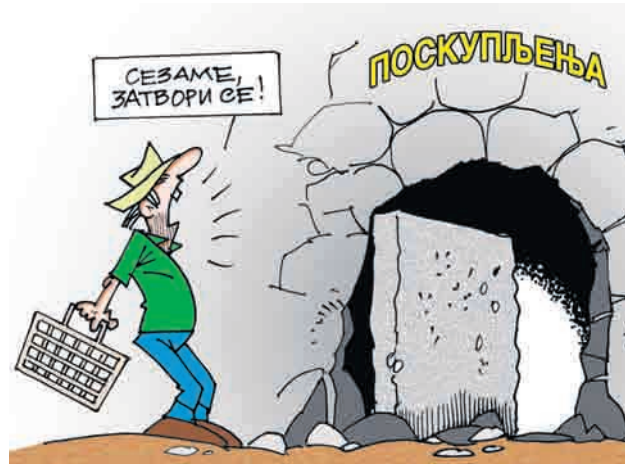
Одговор: Овде се ради о износу накнаде за помоћ и негу другог лица остварене код центра за социјални рад. Износ накнаде коју примају корисници пензије код Фонда ПИО је знатно већи, али Ваша бака, како и сами кажете, није корисник пензије па зато није ни остварила већи износ накнаде. Било би добро да покушате да преко истог

центра за социјални рад поднете захтев за такозвану увећану накнаду за негу и помоћ која се остварује под одређеним условима. Треба ценити степен телесног оштећења – ако оно постоји и ако већ није цењено у претходном поступку. Претпоставка је да је претходна медицинска документација довољна и за ову оцену.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ИНИЦИЈАЛИ ПИСЦА ЖЕРОВА	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВИСУЉАК (МН.)	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ИТАЛИЈАН. ПИСЦА	МЕСТО КОД КОСОВСКЕ МИТРОВИЦЕ	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОКИТИТИ СЕ ЦВЕЂЕМ
ОЗНАКА ЗА АМПЕР		КРЧМА У ИРСКОЈ АРАБЉАНИН				ОЗНАКА ЗА ЗАПАД ПАРАГВАЈСКИ ЧАЈ	
ЈЕДНО НАРОДНО КОЛО							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МЕСТО ГАЈЕЊА РИБА НАЛОГОДАВАЦ						
ЦИТИРАТИ НЕШТО							
ВРСТА УДАРЦА У БОКСУ							
МУШКО ИМЕ						ИТАЛИЈА ИГРАТИ УЛОГУ БЕЗ РЕЧИ	
ИТАЛИЈАНСКО МУШКО ИМЕ					СТАРИЈИ (СКР.) КАИНОВ БРАТ		
ОЗНАКА НЕМАЧКЕ		ПОСЕДОВАТИ ОПШТА ИМЕНИЦА					
СИМБОЛ БАРИЈУМА			ЈЕДНА ЖИТАРИЦА ВРСТА ГАСА				
СЦЕНСКО МУЗИЧКО ДЕЛО (МН.)							
ПОЈЕДИ- НОСТИ НЕКОГ ДОГАЂАЈА							КИСЕЛОСТ (ЛАТ.)
ЦРВЕН (ТУР.)					СИМБОЛ ЗА РАДИЈУМ АУСТРИЈСКА ИГРА		
РАДНИК НА ЗАВАРИВАЊУ							
КОЊ У ПЕСМИ			СНЕЖНИ ЧОВЕК СА ХИМАЛАЈА ВРСТА ПСА				
ЈЕДИЊЕЊЕ ЦИЈАНА СА МЕТАЛОМ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОЗНАКА ВАЉЕВА ПЕВАЧКИ ГЛАС			ОЗНАКА ЗА ДИНАР УЛИШТЕ КОШНИЦЕ		ОЗНАКА ЗА ИСТОК СВЕТА (ТУР.)	
СИМБОЛ ЗА БОР		МАЛЕЗ. БАСТАРД ЗАЈЕДН. ОСИГУРАЊА					
ВРСТА ЦВЕЂА (МН.)							
БРАК СА СВАСТИКОМ							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: Сантрач, окарина, нападач, апокопа, тура, ан, али, т, и, к, Оран, коктел, о, Кенет, цк, река, Конорс, ара, кам, Ристана, ноте, дн, ила, Ира, Цана, ас, Анита, т, троми, три, Рур

Брана Никодић

Лековите мисли

Криза нам се баш усталила. Никако да јој видимо ле-
ђа.

**Појединци су веома уморни. Не могу да оду ни са
свог положаја.**

Кад власт нешто затеже, боље је склонити врат.

**На новој скупочи добро је увек имати на глави – пу-
тера!**

Грађани запајају све више бутика. Бутова виде све ма-
ње.

**Путари нам нису криви што не видимо путоказ за
боље сутра.**

Погрешили смо. Нисмо на нашој граници зауставили
сиромаштво.

Стандард нам је доживео бродолом.

Пише само ноћу да му се не би савест пробудила.

У праву сам, али ми због тога увек буде криво.

Душан Старчевић

Драгош Јованковић

Да ли сте знали ...

– да је, према писању „The Economist“ магазина, издања „Свет у бројкама“ за 2013. годину, најбрже растућа популација на свету у Нигеру? Тамо број становника расте по просечној годишњој стопи од 3,52. На другом месту су Малави са 3,24 и Уганда са 3,14.

– да најбољи животни стандард, односно највиши БДП по становнику у 2012. има Луксембург са 105.190 долара? Друго најбоље место за живот

су Бермуди, а треће Норвешка. На четвртм и петом месту су Швајцарска и Катар.

– да највећи број рачунара у односу на број становника има Канада – 124,8 компјутера на 100 становника? Од европских земаља предњаче Хо-

ландија са 117,6 и Швајцарска са 102,5 рачунара на сваких 100 становника.

– да се највише алкохола попије у Естонији? Код њих се просечно годишње попије 118,4 литара алкохола по становнику. Иза њих су са сличним процентима Финци, Немци, Аустралијанци и Чеси.

– да смо ми, нажалост, на другом неславном месту у свету по потрошњи цигарета? У Србији је просечна дневна потрошња по становника 7,9, а испред нас са 8,9 цигарета дневно су једино Молдавци.

– да је у анкети коју је спровео магазин „National Geographic Deutschland“ утврђено да више од 60 одсто испитаника из Шведске, Немачке и Италије течно говори барем један страни језик? Тако у Шведској чак невероватних 89 одсто становника говори неки други језик, док је у Немачкој тај проценат 68, а у Италији 63 одсто. У Великој Британији и САД тек нешто више од трећине зна и неки други језик осим енглеског, а на дну лествице су Јапанци, где само 19 одсто становника комуницира на неком другом језику осим матерњег упркос чињеници да они, уз Швеђане и Немце, највише путују по свету.

Гласоризми

Лажове је најлакше препознати: пуна им уста истине.

Са судбином се играју само они који не верују у њу.

Отисци су прави, утисци су криви.

Са непоштенима непоштено. Поштено!

У свему би да смо у праву. Није чудо што нам је све криво.

Ако сви говоре да ништа не знају, онда се све зна.

И кад се зуб ишчупа, и даље боли – рупа.

Ко се свађа тај се воли, па ко воли нек изволи.

Ако је горе горе, онда је доле боље.

Никола Станковић

Дејан Патаковић

Доскоци

Да је дискреција загарантована и ја бих користио услуге народне кухиње.

Част куће мора да се брани, па макар она била јавна.

Мало њачемо, колико су нас намагарчили!

И за неписана правила постоји санкција.

Некада је динар имао плутајући курс. Данас углавном тоне.

Лако је Грцима да изађу из кризе. Богови су на њиховој страни.

Дуг према отаџбини се свакодневно увећава.

Борба против криминала је најуспешнија у извештајима полиције.

Диригент је био непажљив. Палица му се отела контроли.

Гојазност је болест савременог света. Срећа је да сиротиња не припада том свету.

Раде Ђерговић